БРОЙ 220 - Година XXVIII септември - октомври 2021 ВЕСТНИК ЗА ЛИТЕРАТУРА И КУЛТУРА

Цена 1,00 лв.

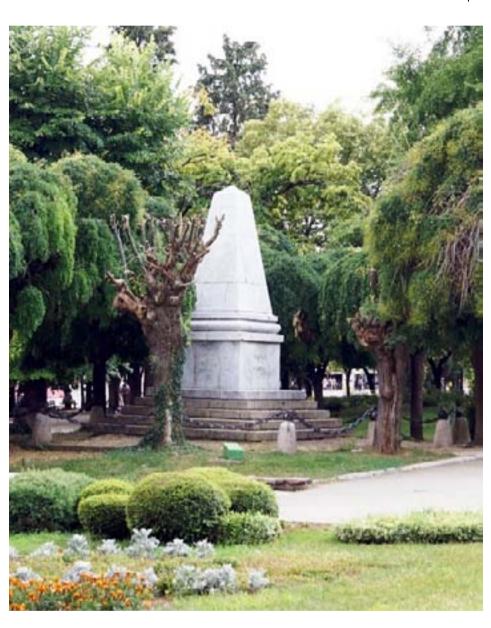
Основан от Д.Б.Митов и списван от него от 1928 г. до 1944 г. в София

KAT № 430

ISSN 1310 - 7917

ПЕТИ ОКТОМВРИ - ДЕН НА СТАРА ЗАГОРА

Иван ВАЗОВ - 100 ГОДИНИ БЕЗСМЪРТИЕ

ECEH

Капят, капят позлатени листи по земята, ветри есенни студени плачат в дървесата.

Някога, във младо време, тоя стон печален скръбно свивал е сърце ми, кат стон погребален.

Фърка времето крилато, фърка с бяг чудесен: мина мойта пролет, лято, влязох и аз в есен.

Днес спокойно гледам ази вехнещата младост, кат картина, дето пази за мен тайна сладост;

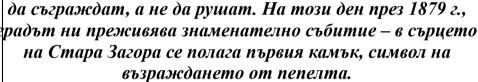
днес любовно слушам тая музика в листата, като отзив на оная, шо ми е в душата.

Уважаеми жители и гости на Стара Загора,

Приемете моите найискрени поздравления по повод празника на нашия хилядолетен и

вечно млад град. Датата 5 октомври символ на стремежа на предците ни

Благодарни сме на хората, завещали ни новата Стара Загора - генерал-губернаторът на Източна Румелия – княз Алексанър Богориди, Търновския митрополит Климент, областния управител Нестор Марков и на кмета на Стара Загора Стефан Салабашев, защото ни има и нас днес. Възроденият ни град сега е зелен, модерен и проспериращ, изпълнен с млади хора. Нека заедно вървим напред, да бъдем единни, да не забравяме миналото на града-феникс и да градим доброто му бъдеще! Честит празник, скъпи старозагорци!

Живко ТОДОРОВ, кмет на Община Стара Загора

ПРОГРАМА ЗА 5 ОКТОМВРИ 150 ГОДИНИ С ИМЕТО СТАРА ЗАГОРА

Тържествен молебен, отслужен от Негово Високопреосвещенство Старозагорския Митрополит Киприан Катедрален храм "Св. Николай" 9.30 ч.

Ритуал за издигане на Националното знаме на Република България Предаване на символичния ключ на града на Кмета на Млада Загора 10.00 ч. Площада пред Общината

Поднасяне на венци и цветя на паметника "Защитниците на Стара Загора -19 юлий 1877 г." и символичния камък за възстановяването на Стара Загора 10.45 ч. Парк "Пети октомври"

Изложба "125 години организирано тракийско движение в България" Организатор Тракийско дружество "Одринска епопея" Парк "Пети октомври"

Концерт на Общински духов оркестър 12.00 ч.,

Парк "Пети октомври"

Есенен салон 2021 – традиционна изложба на старозагорските художници Зала "Байер"

"150 години с името Стара Загора" - празничен концерт, с участието на ОФА "Загоре", ДЮНХ "Жарава", актьорите Ивелин Керанов и Елена Азалова със стихове за Стара Загора

18.30 ч.,

Културен център "Стара Загора"

ВЕСТИ

ЕСЕНЕН ЛИТЕРАТУРЕН САЛОН На 1 октомври, в Деня на поезията и музиката, се проведе Есенен литературен салон в Стара Загора. Участваха поети от писатели от Града на липите и поетите и гости от Хасково, Ямбол, Казанлък и Раднево.

"ЕСЕННИ ЩУРЦИ"

Във фестивала "Есенни щурци", който традиционно се провежда в село Горски извор - родното място на Иван НИКОЛОВ, поетът Йордан ПЕЕВ от Стара Загора е носител на голямата награда в раздел "Автори, които сами си пишат текста и музиката". Наскоро ПЕЕВ спечели и Голямата награда в конкурса за епическа поезия - град

Нели КОЛАРОВА, лауреат от НЛК "Акад. Николай Лилиев" -Стара Загора, е носителка на голямата награда за поезия. Фестивалът "Есенни щурци", който е с международно участие, удостои с награди Олга БОРИСОВА от Самара и Василий БЕЛАШОВ от Татарстан. "Есенни щурци" се организира под егидата на Съюза на независимите писатели и Националния литературен

"ПТИЦИ В НОЩТА"

Излезе поредния брой 2, юни 2021 на списанието за поезия, проза, критика, публицистика, наука, образование, духовност, бизнес - "Птици в нощта"-Стара Загора. В броя са представени наградените автори от тазгодишния литературен конкурс "Николай Лилиев"; стихотворения от Виолета Бончева, Иван Енчев, Тоня Клисурова; разкази от Йордан Стоев, Петър Драгиев, Илия Тенев, Димитър Брацов, Крум Георгиев, старецът Паисий Светлогорец; критика: Лалка Павлова, Продрум Димов, Петър Хаджинаков. В броя - картини на художничката Татяна

Полихронова

На 28 септември 2021 г. в НЧ "Свети Климент Охридски" - Стара Загора, беше представена новата поетична книга на Иван Аяров - "Тракийски напеви". За стихосбирката говориха - Благовеста Касабова - литературен критик, и Боян Ангелов - председател на СБП.

На 28 септември 2021 г. в Художествена галерия - Стара Загора се организира изложба от графики и рисунки на художника Михаил Косев. Събитието беше открито от проф. Марин Добрев.

Загора се проведе традиционният 12- за съжаление – постигната зрелост на ти международен куклено-театрален фестивал за възрастни "Пиеро" 2021. 11 спектакъла и над 300 творци участваха в отлелните категории и за голямата награда - бронзовата статуетка "Пиеро" на скулптора Емил Иванов.

КНИГИ

Отгласи, Иван Д. Христов, литературно-критически обзори, портрети, рецензии, ИПК "Екобелан",

Сто и една песни за теб, Ботьо Буков, Изд. Алфа Визия, 2021. Стихосбирката излиза с финансовата подкрепа на Община Стара Загора.

Драганово - чуто, видяно, Илия Тихов, Изд. Фабер, 2020.

РАЗКАЗИ ЗА ПРЕОБЪРНАТОТО ВРЕМЕ

Символиката, внушена в заглавието е, че "пирамидата" се е преобърнала още в ранната есен на 1944 г., т.е. деветосептемврийския преврат, наричан от официалната историография до 1989 г. "въоръжено народно въстание". Метафората за обществото ни има амбицията да представи абсурдния живот в социалистическата държава Народна република България и последствията – също абсурдни и ненормални след промяната. Преобърнатата "пирамида" на миналото и настоящето е в 33 "разкази в разказа" – свят на превъплъщения: имена, събития, герои, в които авторът се включва като Разказвач от Първо, Второ и Трето лице. В световните събития са примесени и наши – местни и национални – според регионалните им характеристики, леко видоизменени. Започва се от края – тридесет и трети разказ и се върви до нула. Така събитията и времената – минали и днешни, са навързани в гротесковия карнавал

"Обърната пирамида" е трета книга с проза на поета, след мемоарната "Смъртта в живота само съществува, спомени на един корабокрушенец" (2014) и "Бясно дърво", разкази (2016). Събитията са представени като епизоди, превъплъщения на местни персонажи, в пространството между двата тунела и манастира. Хронологично съвремието е уточнено: от изригването на вулкана Етна през декември 1991 г. и десет години преди това – опитът за убийство на президента Рейгън. Следва "преходът" от световните събития към местните в "изчисленията" на Нено Докторов – глобалният свят и ред се свеждат до наблюденията на домораслите провинциални мислители. И това свеждане-снизяване ще съпровожда героите на "разказите" - от началото до края - в абсурдните им прехвърляния във времето, "скачане" от влака "между двата тунела", смени на идентичности, като Първо, Второ и Трето Аз на разказвача... "Тази болест, да се изчислява отдавна изчисленото" - цитирам разказвача, е завладяваща - епизод след епизод, ситуации и превъплъщения – уж битово-делнични, но ваха точния час." И като картина на благородните ви очаквания..." В един от и абсурдни. Пирамидата от десет и три времето: "Духовата музика свиреше в последните разкази Фараонът - "първиобществото) до "нула", докато "се притури планината" от песента на Стефка Съботинова, но в повествованието на тази "притурена планина" - "пирамидата на времето" ѝ е съдено да затрупа цяла държава. И така, според превъплъщенията си, персонажите са обречени да бъдат и градеж на абсурден, утопичен и антиутопичен свят, но и да бъдат затиснати от преобърнатата пирамида. В този свят на разказвачите уж се върши нещо разумно, но в цялостната символика е вложена идеята за глупостта, която владее и тласка живота в безсмислено

"преминаване" през "тунели", "скоко-

ве" в пространството и времето, уж за

да се подреди новото общество (пира-

мидата), а всъщност – да се вградят в

грабежа, хаоса, алчността...

на пирамидата...

си - откачалката Джон Хинкли, посег- е интелектуална метафоризация, гронал на Рейгън, в "хоровода" се включват тескова символика, докато другият е от Пено Докторов, Радо Нотков, Марето простонародни, местни случки, сякаш Ноткова, Дебелата Гена, английският разказвани на маса, наподобяващи крал Едуард Осми, любимата му Уолис истории, които слушаме по пътища, Симпсън. Чрез тях виждаме "бъркотиите" не само в живота, но и в литература- с добродушни, доверчиви слушатели, та – авторът на два сборника хайку учи- истории, които заедно с алкохола и телят Радо Нотков, който разсъждава: цигарения дим поемаме като насъщни "Господи, защо вървим като ударени с истини за живота, който сме обречени мокър парцал, извън слънчевия коловоз да живеем.

онова "тоталитарно" време - учителят тунела, "Мавзолеят за мъртъвците, Кюловски и слабият ученик, техните трагично загинали при изпълнение на преображения: учениците е титли оста- служебния си дълг" и за да се осъществи ват бедни, слабият ученик забогатява, "откриване на портал към преизподня-"защото сме една голяма грешка на та-живите да са мъртви, мъртвите да развитието в погрешното време..." И са живи". "Измивате си ръцете - казаха

Янислав Янков

ОБЪРНАТА

ПИРАМИДА

разказвачът заключава "дълбокомислено": "Може и да е така. Може и да не е

Следват невероятни събития: игуменът Сократий развъжда прасета в Квантов мехур, инспекторът и Фачо Гърнев пътуват към Гарата над двата тунела, където ще стават скоковете от влака – прехвърлянето в други измерения, различни трансформации. Коктейл

от имена в Психиатрията на Царев дол: та, осакатена и опустошена, мигранти междучасие. Отминалият час се беше ят мъж между мъжете" произнася реч тителното човечество – "играчка-плач- тя е "спомен от светлото бъдеще". ка". Редуват се добро и лошо, смесени състояния, реално – нереално, смешно "Обърната пирамида" е картина на - глупаво ,трагично - трагикомично - в съвременната наша действителност...

Персонажите от разказите скачат от натата утопия за сегашните поколения влака в зоната между двата тунела, след е т.нар. преход, който колкото повече като са си платили съответната такса. се сбъдва, толкова повече изнурява и Началникът на влака им казва: "Качете подлудява номинално живеещите обиксе с вяра, ония, които не вярват, си пла- новени люде." щат жестоко." И отново трансформации: при скачането в Зоната три денонощия в манастира се равняват на година и половина. Манастирът е психиатрията мида. Разкази в разказа, ИК "Огледало", в Царев дол. Пациенти са Радо Нотков, София, 2020 г.

Такова ли ни е обществото – обез- Цола Софиянска, Сократ Софроникс от смислено и абсурдно? В контекста на село Парчовец, Атинска околия. Фачо повествованието – да, защото и здраво- и инспекторът скачат и виждат дявола, мислещите построения бяха вкарвани в който лови риба и я пуска. Той им казва: рамките на идологемите, без които всяка "Вие преместихте човешкия ад между човешка мисъл и постъпка не биха били двата тунела. Това е трета световна допуснати, обяснени или оправдани. война... трета световна война се води Трябваше да бъдат включени в градежа между човечеството и моята наранена планета."

Абсурдни и гротескови в поведението Един слой от наратива на книгата

В последните глави на книгата се Върти се калейдоскопът от образи в строи мавзолей в урвата между двата

началник гарата и машинистът."

Действието в разказите е фиксирано от атомния спектакъл над Хирошима, до времето на Първия скок между двата тунела. В повествованието закономерно е включен "Югозападният строг тъмничен затвор' като утопия на шастливия живот - "модел на едно ново отношение към прегрешилия пред обществото човек." А писмото от гражданите до министъра е картина на съвременния живот: природа-

Макс Планк, Америго Веспучи, Петър по гарите, китайски мартеници, бойни Първи от Първомай, Цола Софиянска. самолети в небето, вместо граждан-Става промяна на времената и при ска авиация. Държавното устройство жените, разсъждава бащата на Жеко прилича на обърната пирамида, "а Дуков: "Минаха галилейските времена най-долу – царството на мравките..." и вие, жените, съблякохте самодивските Тази картина на цивилизацията ни се си кожи и сте едни голи пикли със са- характеризира и като начин за лесно мочувствие." Абсурдни са и действията забогатяване: "много народ построи на духовата музика: "Викаше хората с от пирамидата хотели. Пренесоха и призрачни и магнитни маршове. Хората, мръсотията, и клюките и лъжите, и които ръкопляскаха на оркестъра, също болестите и заблудата със себе си." А имаха в главата си пружини. Много от Жеко Дуков обобщава: "излъгани ще пружините бяха развинтени и не показ- си останете с пръст в устата, въпреки проточил половин век, учениците по- за доброто, което са сторили в памет на ловин век стояха прави, наказани на загиналите: от речта се разбира на кого дъската. Сега идваше новият час." И в действителност е мавзолея, а докато робството, крепостничеството, оръжи- говори "Пирамидата пада, но отново си ята, са като игри – играчки на отмъс- остава здрава" – символиката е ясна –

Според редактора Пламен Анакиев у нас утопията се е сбъднала: "Сбъд-

Здравко ПЕЕВ

Янислав ЯНКОВ, Обърната пира-

ЛИТЕРАТУРЕН ГЛАС

Дора ГОСПОДИНОВА

ОБАЖДАМ ТИ СЕ ДА ТИ КАЖА, ЧЕ ВАЛИ

Обаждам ти се да ти кажа - заваля. Навярно лятото си е отишло и ни очаква ноемврийската мъгла, съшита от сърма и нишки нищо.

Навярно сме живели нечий сън съня на лятото - зелен, дълбок и топъл. Било ли е? Приижда дъжд отвън, клокочи в гърлото ми и се дави с вопъл.

Обаждам ти се да ти кажа, че вали. Дъждът премята водната си плетка и чатка с тънки мълнии - игли, сънят се вплита в октомврийската наметка.

Обаждам ти се да ти кажа, че дъждът писмото ти до капка ми прочете. Почти до послесловите от сън, които между миглите просветват.

МАЛКО ТЪМНО СТИХЧЕ

Той все така чака. А тя закъснява. Копринен е мракът. Мъждука от славеи. Той там си стои и тежат му годините. Тъмнината го знае и прошепва му името.

Тъмнината расте и превръща се в нея. За момент му се ше тъмно да заживее. Да обвие лицето му, да го приласкае. да струи кадифето и във студената стая...

...Нея още я няма. Тя умело се бави, а наоколо само мъждукащи славеи.

ГРАДЧЕТО

Животът си минава. Реката си тече градчето си остава уж същото градче, а сякаш умалено. и всичко е на хвърлей площадчето и пощата, и тихото, и върлото,

и спомените, детството,... Самунът слънце - залезът е с аромат на хляб сред капещите зарзали.

Велосипедът. Топката. Красивите ми рокли, изритана пантофка на стълбите се мота.

Самотна е, и смотана... Пантофката, и къщата. Животът си тече. А тук не се е връщал.

ВЪТРЕШНИ МОРЕТА

Ти, мое глухо ридание. Мой най-древен пласт, корона, криле и корен, лолавящ ли тъгата, която нош слел нош лицето на луната, вдига рамене и листа и безутешна с дланите си се завива? Ти, мое родилно петно по сърце, недовършено ранено рондо, просторно островно страдание, усещаш ли онази дума за край, с прескочено от прекрояване начало, обречено на незабрава?

Празна корубата на лятото край пътя... беден на слънчогледи ден. Ти, мое море в гърлото, не преливай вълните си в заесененото синьо навън отчуждено враждебно, студено.

ТОЙ - ПЪТЯТ - ДА НЕ ЧЕЗНЕ

Изчезват от света ни любими хора, познати хоризонти и слънца, все родни градове. безкислородни гледки и звезди, дървета...

И не е гладък пътят!

ни гладък, нито лесен, нито равен,

О, не е

но нека има път през тръни и звезди. със гледки, край дървета...

Той ще ни събере с любими хора,

ще ни заведе до нашата звезда, ще ни проводи...

ЕСЕННО ПРЕСЕЛЕНИЕ

че спешно евакуират ангели за небето. Есенни листа носи вятърът. Вдига се, спуска се следват го общо-взето Армии жълти листа събират и пръскат невидими пръсти по тротоарите. Ангелите прелитат над есента, над тревогите и над гарите.

Все по-често ме спохожда усещането,

Толкова много човеци междувременно станаха ангели, че ми се струва вече всички листа са паднали, за да си имат крила спешно евакуиралите се нагоре хора... И прелитат над реки, гори и поля ята бивши земни герои.

ПО ДИРЯТА НА ИСТОРИЧЕ-СКИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

"Т като Ташкент" е очаквана книга в творческото развитие на Христо КАРАСТОЯНОВ. Авторът на "Една и съща нощ" (2014) и "Кукувича прежда" (2020) неизбежно щеше да продължи да дълбае в тази толкова привлекателна за изследване и така взривоопасна като наследство тема със съответните й раздели.

Темата за братоубийствената граж данска война, водена в България повече от две десетилетия, за слугуването на чужди интереси, смятани за свои национални, за предателството, мимикрията и политическата целесъобразност, за трудното разкриване на истината за нашето минало, без което не можем да се развиваме нормално и цивилизовано в настоящето, обвита в одеждите на амбициозно написана художествена фикция с неподправен трагичен подтекст.

Освен всичко друго "Т като Ташкент" имплицитно полемизира с наслоени удобни постулати и отговори, които прикриват смущаващи и страшни истини за нашето минало тип "По дирята на безследно изчезналите" (1973) и отново, този път дръзко и уверено посяга към осмисляне на проблемите "Никола Гешев" и "Гео Милев".

Гео Милев, поетът-анархист, борещ се с общественото статукво и Гешев, пазещ го стръвно като бюрократ преди и след т.н.социалистическа революция.

Което означава, че романът се възприема едновременно като трета - а може би и първа, въвеждаща - част на сагата за поета Гео Милев, открита с "Една и съща нощ" и като своеобразно допълнение на "Кукувича прежда".

В книгата си Карастоянов е аргументиран, акуратен и коректен, за разлика от прекалената категоричност на защитаваната теза, каквато наблюдаваме в "Девети" (2021) на Георги Божилов.

Може би и защото писателят ползва нереализиран сценарий за игрален филм по "Една и съща нощ" от 2017 г. на Константин Петров и Константин Бонев, който е гръбнакът на втората половина на творбата му. А и тъй като вкарва глави от писан отдавна роман за алтернативната ни история на принципа – "Какво би станало, ако го нямаше преврата на 9 юни 1923 г.?"

За незапознатите със синдрома "Гешев" това, което ще прочетат в "Т като Ташкент" вероятно ще прозвучи стъписващо, стряскащо, скандално, невероятно. Аз обаче съм вътре в проблематиката покрай филма на Пенко Русев и Васил Барков "Гешев" (2019).

Още тогава се убедих, че суперполицаят на царска България бяга не в Турция, а пристига в СССР с двата куфара секретна информация, така необходима на руснаците, благодарение на която той живее необезпокоявано, за да почине във ФРГ на 88 години.

Разбира се, не съм предполагал, че се е подвизавал като Николай Рошчин, с което измислено име го представя Карастоянов, но и това, както се казва. е част от играта.

Любопитно е, че романът имитира журналистическо разследване - младият Любомир Попов е пратен от началниците си в изданието, в което работи в Ташкент по следите на мистериозно писмо, указващо къде са гробовете на жертвите от 1925 г.

Проучвателната работа го свързва в узбекската столица с Рошчин и всъщност втората част на книгата е един безкраен, напрегнат и неравен спор, в който Гешев – Рошчин нагледно показва как истината е винаги относителна и в служба на целесъобразността и в името на своето оцеляване далновидно решава да хвърли младия журналист в лапите на агентите от българската ДС.

"Т като Ташкент" е написана вещо, увлекателно, мотивирано ясно. Чете се на един дъх, привлича вниманието и атакува съзнанието ни с поредица от нелицеприятни въпроси и констатации.

Трудно е да приемем Стамболийски за диктатор, Димо Казасов, Цвятко Бобошевски и Кимон Георгиев за важните инструменти при всеки преврат у нас през 20 век, оказали се необходими и преди, и след 9.9.1944 г., Гешев за сътрудник на съветските тайни служби, подсказал на управниците ни къде да търсят труповете на убитите през 1925 г. другари, вкл. и на Гео Милев, но такава е историческата правда - смущаваща, дразнеща и нагарчаща.

"Т като Ташкент" разкрива пред нас завършения в своята пълнота и зрелост образ на писателя, станал ни интересен още от прочутите му "Записки по исторически наивизъм" (1999).

Тук Карастоянов е настъпателен, безкомпромисен търсач на правдата, готов дори да разрушава митове и авторитети, но да изгради с много любов и вдъхновение своята визия за важни и значими процеси, случили се в родината ни през първата половина на миналия век, оказали трайно и съдбоносно влияние в нейното развитие.

Точно за тази си дръзновеност и вяра в истината писателят трябва да бъде адмириран, като романът му съвсем заслужено се радва на голяма популярност.

Борислав ГЪРДЕВ

Христо Карастоянов, "Т като Ташкент", 2021, роман, Пловдив, изд. "Жанет 45", ред.Младен Влашки.

<u>Ружа ВЕЛЧЕВА</u>

СВОБОДАТА...

"Робът се бори за свободният – за съвършенство! Яне Сандански

Ако имаш една риза и я подариш на този, който повече от теб се нуждае от нея ти си свободен

Ако обичаш някого толкова силно и дълбоко и си готов въпреки болката да го оставиш да бъде щастлив с друг – ти си свободен

Ако родината потънала в интриги лъжи и безизходица се нуждае от живота ти за да поеме дъх да се изправи и ти го сложиш на олтара й без страх – ти си свободен

И съвършен

насаме с ботев

Войводо, моля те, не тръгвай. земята родна ще е мащеха за теб!... Знаеш, обесиха Апостола и страшното бесило черна въпросителна, крещи "Народе ???"...

Затова земята българска крие, пази неговия гроб, фарисеи и предатели.

Патриоти със лоясали стомаси и съвест морят Султана с руйно вино в механите Треперят за животеца си смъртта оставят за награда на комитите, за лудите глави

Поете, моля те, не тръгвай! Душата ти е бременна със огнен стих и песни

Жив си ни нужен! Моля те, не тръгвай!

Страхливци и предатели отдавна леят куршум за гордото ти чело, за да легнеш като Апостола в безимен гроб

Не тръгвай!

МАЛКИЯТ ПРИНЦ

свито на кравай в прогнилия варел през процепите зимните звезди

И кучето го няма тази нощ

Босите крачета зъзнат в огромните прокъсани галоши

От взиране в далечните звезди сълза се търкули по бузата му и замръзна

Единствена луната се смили над малкия мечтател изплете от лъчите си вълшебна люлка чак до сутринта

BPEME E

Да си подредя къщата: ла измета горчивите спомени. да излъскам до блясък щастливите мигове, да си изплатя дълговете към приятели и врагове, да изрека поне още веднъж "обичам те", да благодаря на децата си и на внуците, че ги има, че ще пренесат през годините частица от мен, да благодаря на приятелите, че винаги бяха моя крепост и вярно рамо, да благодаря и на враговете си – чрез тях се чувствах винаги жива

Накрая да простя на себе си, че винаги бях това, което исках, а не това, което се очакваше от мене...

Време е Всеки момент камбаната може да бие и за мен..

СИВО УТРО

Сивото утро бавно се свлича по стръмните стъпала на деня в този дом огромен пренаселен и тъжен

В панелните клетки една до друга една над друга всеки е самотен по своему всеки е нешастен по своему пенсионерката с трите котки на партера многодетното семейство от втория етаж шивачката с вечно схванатия гръб от петия бледото студентче от мансардата най-отгоре

Вслушва се сивото лепкаво утро в тишината зад заключените врати Панелите поглъщат болките клетвите и надеждите Никой никого не познава Никой никого не чува

Всеки заключен в собствен затвор без хоризонт за отмяна на присъдата До живот До живот

Вавилонска кула на дните Не се чуват Не се разбират

Самота и безнадеждност Присъда без срок носи сивото утро в Н-тия панелен блок

Иван АЯРОВ

* * * Полетата се гърчат

под връшника на Тангра. Подгонил гръмотръна сух, вятърът разюздан над юртите вилнее, изпълва с ярост, с листа и пясък зиналата бездна на нощта. Облаците с ледени длета стържат голите скали. Тревата стене като под копито островпива корени във тръпната земя. Само две очи - на Пагане очите, безмълвно вперени поглъщат космичната стихия. На пламъците в сабления танц до болка чак се взира... Изправена, непоклатима. недостижима... Съдбовно предсказание гадае.

* * *

Ювиги, хане, духът на моите предци е вече в мен... Угодно е на Тангра утре, върху жертвеника свят, с меча си не куче, а кучка многоплодна в жертва да му принесеш. Кръвта и волята си да разкрие...

Капка кръв от ударите на сърцето жива, огнено-червена. залива като вулканична лава жертвения връх... по волята на Тангра, подир сурово мъжко ято литнало към нови брегове, ом да търси, да плодее като крайпътната трева...

Сред клоните на старата върба, извила гръб над бялата скала – онази до реката. ято гургулици свили са гнезда. Хукне ли денят, кръжат в простора. Но днес една на клона ще остане – сам сама и с угасващ поглед ще изпраща светлината. Мъчително крилете ще разпери и към вечността ще полети... Майчине мила. Майчице свята, Богородине моя, без ореол, Аз първородният, с вик гръдта ти раздрал, на смъртния ти одър изповедно коленича и ти благодаря, че сложи в торбичката, дето ми даде за изпът, Обич и Болка,

Светлина и Простор...

БЯЛА ТИШИНА

На Димитър Подвързачов Вселената мъдрува – опрощава греховете земни. С тих шепот снежинки осветяват тъмата, покрила грозотата на деня. Танцуват неуморните снежинки и ваят бяла красота, стръмната скала обличат с приказна дантела. Но рязък вой разкъсва тишината – мъничко сърне безсилно бяга от смъртта, но пада в локва кръв... И отново тишина, снежинките застиват,

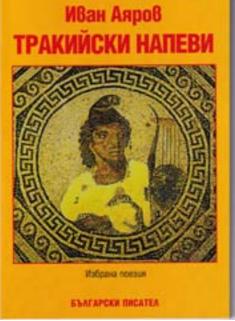
НА БРАТЯТА АРМЕНЦИ

Вселената скърби!

С прекадено вино, до поломен камък, тихо се носи жална песен на майка в черно. Изпод камъка пълзи и зеленее млал ластар. Старото лозе до него се моли с листа изтънели и пак грозде да роди. С прекипяло вино, с дъх на тамян, живите срещат своите мъртви. Плач, наместо песен – почерня земята. А тревите млади след ден ще избуят, ще цъфнат минзухари, с песен на авлига ще идва утрото. И пак – пак момък ще задява млада, кипра мома.

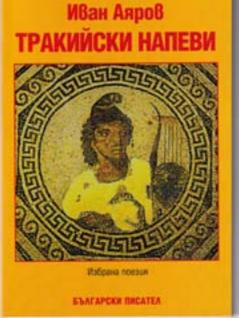
В земята ме погребете – като от зрънце да поникна... Върху скалите името ми напишете – мълниите да го осветяват...

«Български писател», С. 2020.

Вали снегът. Вселената е милостива...

Иван Аяров, Тракийски напеви, Изд.

ПРОМИСЛИ И ПРЕДЧУВСТВИЯ У ПОЕТА ВЕЛИН ГЕОРГИЕВ

Още в началото съм длъжен преди всичко да свидетелствам, като негов близък приятел, че директна причина за кончината му не бе алкохолът, каквито приказки веднага плъзнаха по кафенетата. Да, вярно е, че след работата му в

СССР бе придобил навика да попийва, да участва в запои, нещо, което се засили по-късно от депресията след смъртта на жена му Снежана Пейчева. Той много я ценеше. Тя бе първият му читател, критик и редактор. На нея посвети прекрасното си стихотворение "Цвете".

След кончината й бях в духовен план нещо като неин заместник. Често по телефона ми казваше (чувахме се сутрин и вечер): "Написал съм чудесно стихотворение. Ще ти го донеса в кафенето."

Когато бе здравословно добре, предупреждаваше сам себе си за опасността от

Онова "нещо" е наблизо. - Не близвай! В конкретния случай и в конкрет-

желаеше, разбира се, да я предизвиква. ния ден (15.05.2019) Нерядко я титулуваше "моята стара позкохолно. Предната У него тя е с различни профили, с разсутрин пихме кафе в лични образи, не е непременно "Оная" с "Алко". И само това. В 7,30 сутринта на

Приживе Велин ГЕОРГИЕВ много

обичаше да се задява със Смъртта, да се

шегува, да се глуми с нея. В това отноше-

ние май налмина всичките си колеги. Не

найница", "моята близка познайница".

черната коса.

листче хартия:

пишеше той:

си отишъл."

буквопис".

верните думи:

Усмихни се.

Ето – това си ти.

че още пишеш стихове!"

И това ми се случи:

вие вярното куче –

сякаш моята песен.

Това е едно от неговите предчувствия.

да видят всички около теб.

че си източник на светлина.

"Хей, малко ли е, че си жив, че още си

Казваше още: "Прескочих трапа!",

"Върни се, някакъв сонет не си допи-

Уникален "единак", който общува с

Поезията му е в голяма степен философ-

ски-мисловна, тя носи не само личните

болки, а и болките на Човека, на обще-

ството. Отделни изречения и стихове зву-

чат като сентенции, каквато е например

фраза: "Не ми говорете за Бога, говорете

на Бога за мен", или "Тук съм, но не съм

до тука", или "Писането е самота, какво

целия свят – го нарече Елена Алекова.

на капрата (речта е за "Файтона" – ПЧ),

торжено-вдъхновено възкликна:

върху гроба ми пресен

Понякога се появява ненадейно в редо-15.05.2019 от Кюстенвете му, както е например в стихотворедил по телефона разнието за любимото куче, каракачанина плакана ми се обади Чани, от 19 април 2019, написано както лъшеря му Бойка. обикновено с химикалка, на миниатюрно галеристка в художествената галерия "Вл.Димитров-Майстора": "Чичо Пенчо, можеш ли да провериш какво е станало Да, плаче недопятата му, тъжна песен. с баща ми? Вярно ли е, че е умрял?"

Хванах се за глава-Иначе Велин бе жизнелюбец. Ето какво та. Това е невъзможно! Та нали само до преди десетина часа бяхме заедно! (Обадила й се домоуправителката на входа След една тежко преживяна криза въз-Ваня Живкова).

Хукнах, според възможностите на възрастта си. Карти-

ната, която заварих: на канапето в кабинета

"Животът е моя професия." Съвсем не си (канапето бе подпряно случайно, а пеленасочено, обмислено!. с книги – да не пада) той лежеше като в заглавията на книгите си и в отделни заспал - по риза, с панталони, незавит, стихове заявяваше: "Тук съм", "Още полегнал – да си почине. Босите му крака съм, още", "Аз не съм до тука", "Ново бяха върху рамката, ръцете – отпуснати нячало"... Изповядваше: "Животьт е край тялото, главата – мушната във възтова, което иде от теб, което сам си главницата. Спи... направиш". Или, в друг вариант: "Само Приближих се до него и викам: "Вели-

Худ. Михаил КОСЕВ

Още: "Престана ли да пиша, значи съм вкоравеното му вече тяло, челото му бе студено. Отишъл си бе в съня си! И продължаваше да пише книгата на Ломоуправителката излезе по своя си своя живот. Смяташе се за "маховик" на

това, което е тръгнало от мен, е мое". не" – да ме чуе. Като го побутнах, усетих

писал...

времето. Стиховете му бяха "светлинен живият да пази умредия! Край леглото и в стаята никакви бу- рогващо, съдържателно слово на Елена Неговият ангел-хранител бдеше и витилки, чаши или нешо полобно, което да наги го спираше от Отвъд с единствено

говори за пиене. На ниската масичка до леглото имаше вестници, книги, листове, на които е

Най-отгоре имаше правоъгълен лист, написан за мене на машина, с негови уточнения, направени с химикалка ,и със заглавие "Аналитично-емопионалното слово на критика П.Чернаев".

Текстът бе за насрочената от него за 27 май 2019 г. от 18 часа премиера на книгата придобилата широка популярност негова ми "Като слънце в огледало..." в НЛС "Старинният файтон".

Датирал го е 9 май 2019 г. Взех листа и пакетчето, оставено за мен съм, че идните поколения ще разгръщат и загърнато в стар брой на в. "Моята страниците й и ще я четат, дори повече

Като знаеха близостта и приятелството съболезнования. (Писателката Маргарита Петринска ми сподели, в компанията и на поета Райчо Русев, че Велин ме наричал лив се чувствам, щом е мислил така).

Какво бе станало? Сутринта рано Ваня (домоуправителката) отива да му занесе гиев има много редове за творчеството и чай, тя имаше ключ от апартамента). творческия труд, които представляват Намира го изстинал, обажда се на дъщеря му, тя – на мене.

По телефона потвърдих факта на Бойка, потърсих лекар от 25-та поликлиника (казаха, че ще дойде, като се появи някой роднина на Велин).

Маргарита Петринска и Катя Велева (тя, дърво високо..." слава Богу, ми донесе успокоителни хапчета). Пристигнаха и дъщерите - Бойка от Кюстендил, Елина - от Благоевград, Таня

- от Варна. И трите доказаха, че

са златни шерки

Обадих се на Емил Бехар ат НС на БСП

на "Позитано", съсед и приятел на Велин.

Изключително много помогна човекът.

Той извади разрешение от Столична

община за гробно място в Писателската

алея в Централните софийски гробища

(нещо, което не бе по моите възможности).

вие на известни творци от писателската

По съвета на Емил Бехар трите дъщери

на Велин опаковаха в кашони книгите и

архива му. Бяха откарани, по негова пре-

поръка, в НЛС "Старинният файтон"/

(дома на Дядо Благоев), където години

наред Велин безкористно свещенодей-

...Връшам се отново към поезията му –

това е, което остава и ще пребъде. Убеден

бе, когато е 60-годишен).

Отликата й, сред тази на някои от ми с Велин, мнозина колеги ми звъниха за събратята му, е, че тя не е насочена към външното – картини, пейзажи и мимолетни настроения, а е една непрекъсната изповел, спотаена болка и саморазкриване "Пенчо – моята духовна сенчица". Щаст- на душата (без никаква пощада); носи и неговите послания, отправени към Човека, към хората.

> В песните и строфите на Велин Георинтерес за изследователите. Той бе един от не многото писатели, който се вглеждаше в себе си, самонаблюдаваще се и се самоанализираше.

"Аз знам много добре какво нося в себе си" – ми каза в среднощен разговор по Целия преди обед останах край него. телефона на 12.02.2019, по време на който При мен се явиха в помощ приятелките ни ми пя:: "Вървели, що са вървели, стигнали

На другата сутрин в кафенето ми донесе споменатото вече стихотворение "Поривът". Радваше се, че е хубаво. Имаше

собствена мярка за сполучено и несполучено. "Щом преспя и мога да го кажа наизуст цялото, значи е добре." Мислеше в мерена реч, което смяташе за свой органичен недостатък, но същевременно казваше: "В моята мерена реч са чертите ми, характеристиките за мен."

Същата сутрин ми даде и друго стихотворение, което харесвах - "Насаме с бялата страница". Беше работохолик, трудеше се по всяко време на леноношието, найвече "от три до пет – работното време на поет".

При това сам си напомняше: "Работи, мой човек, работи! Всяка работа – работа иска!"

И още:

Ти си рудник на слова. И дълбай, дълбай дълбоко! В "Насаме..." изповядва:

Тя е моето Отечество.

Пак витая над бялата стра-

Тя е Балканският полуос-

без граници. Тя е стара Европа.

Тя е самото човечество. Строфата свидетелства за неотклонния му стремеж към глобални обобщения в

"Аз не съм литератор, аз съм литература" – казваше.

С целия си живот на поет, белетрист и публицист, отдаден до саможертва на перото, на словото, Велин Георгиев ни ос-Останалото е известно. Поклонение на тави примера на човек, всеотлайно орал. множество народ – приятели, познати и сял и жънал в нивата на българското почитатели в Ритуалната зала. Присъст- изкуство и култура.

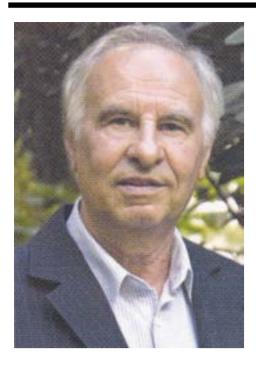
работа. Останах сам с него. Парадокс: Левица – ветеранът Анжел Вагенщайн, дяваше и глумеше, накрая го надви и го Матей Шопкин, Драгомир Шопов... Зат- прибра със себе си.

За да го обезсмърти чрез творчеството Алекова. От името на СБП говори Ди- му! И да се сбъднат думите му, написани митър Христов. Погребение в алеята на и дадени ми на 4.10.2017 година:

творците-покойници. Съседи до вечното "Защо да мисля за смъртта? Да му миму жилище са Виолета Гиндева и Наум сли Тя! И в смъртта аз мисля да живея!"

Пенчо ЧЕРНАЕВ

PS. Иитатите в иелия текст са от Велинови стихове, от стихотворения, стваше (от 1994 до 15.05.2019; създал го които ми е давал, от оставените бележниии и от моите дневниии. Стремях се написаното да е документално, а не съчинено-мемоарно.

Иван ЕНЧЕВ

ДУША

На кръстопътя между есента и лятото глухарчето сънува, че е облак на небето. Но ето, че се спусна вихър – луд гидия общо взето! и сладостния сън издуха той на вятъра.

Внимавай, душо! Ни си млада, ни зелена. Къде така навън ума ти

И твоята съдба е в джунгли притаена.

лекокрило хвръкна?! Не си ти гълъб сред градина кръстопътна. –

Ще те връхлита ту от запад, ту от изток. Ще те преследва ха наяве, ха на скришно. И все ще дебне хищно за едното нищо... Внимавай, душо! -

Свободата е коварен избор. За теб е чест! Бъди със пътя си на чисто. Живей като стрела посоката избрана. –

Не се блазни. Едната вяра само ти остана. Внимавай, душо! -Животът няма авариен изход.

Небето ти не може никой да отнеме. Не си глухарче да сънуваш вече вятъра на кръстопътя между есента и лятото.

Не бързай, душо! -За всяко нещо има още време...

СВОБОДА

Той жадно гледаше градината отвъд: блестяха златни плодовете късни! – Могъл би цяла кошница

ла си откъсне.

Но беше Тук и... Свободата страшна е до смърт.

Да имаше мечти, тук щеше сам да се реши веднъж да бъде смел. Да имаше и глас, тук щеше сам да изкрещи

на най-опасен звяр в ушите. Да имаше криле, тук щеше сам да събере

Да имаше и нокти, щеше сам да издере

на своя страх очите.

Той бързо тръгна с празната си кошница –

да я пълни с охлювите безопасни... А вкъщи пак се притаи като кокошчица,

цял живот с орлите плаши челядта си.

ОБРЕЧЕНОСТ

Вишат се боровете все нагоре – към шеметното дъно на небето! Те в най-дълбокото се целят сляпо, където слънцето дори не мигва – като око на дебнеща акула чака!

Сребреят вкупом няколко брези. Приличат на старици белокоси, събрани тук за дълъг помен на падналите долу сухи клони – сиротни бели кости на гората.

Живот и смърт в една вода се къпят. А вечната река на Времето ги носи към някой водопад насред Вселената, където хора и дървета грохват като поредни корабокрушенци...

РОДИНО МОЯ

Земя и хляб на храбрите деди, оброчище старинно и пресвято, благодаря на Бог, че ме дарил с живот от тук да тръгна по Земята.

По пътя си добро и зло видях: сърцето ми компас в криле на щъркел. Ще свърша най-позорен смъртен грях, ако по теб едничък камък хвърля.

Родино, тук животът мой кипи и сред житейско лято продължава. Горещници са всичките ми дни – те с огън нестинарски ме огряват!

Българийо, днес ужас ме тресе: предателство, платено с кръв, ще сторя. -Чрез внуците далеч от теб тук все изтръгвам, без да ща, и моя корен.

Където и да ходя по света, ей тук очаква ме пръстта, в която като тревичка твоя ще заспя, повторил на рода си кръговрата.

ЗАВРЪЩАНЕ

По невидима пътека връщам се отново. Конче вихрогонче тропна пак по нея. Всичко уж е друго, пък е все едно и също. Вятъра не питам за роднините. Немея! Дълго търся себе си и конската подкова

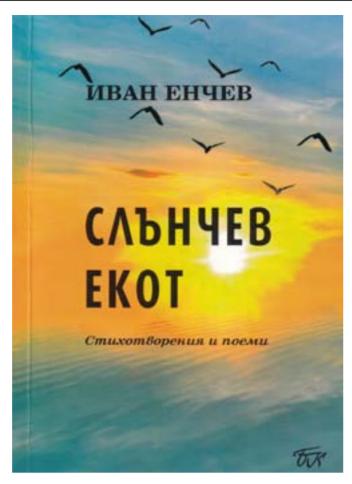
на входната врата на родната ми къща. – Скитник лош ни е откраднал в тъмни нощи, както се плячкосва скъп наследствен влог. Името ми е зачеркнал някой с черен кръст,

Не посмявам да се взирам по-нататък още. Тръпна да не би да видя тук и моя некролог.

ИВАНОВДЕН

Търчах през всякакви очи по пътя си. Като оси ме лаяха попътни псета. Най-глупавите най-свирепо ме грозяха. Най-умните пък все ръмжаха издалече с едва дочут подземен дрезгав ромол. -От техните прикрити зъби се страхувах... Без камък в пазвата си с гол кураж спасих се.

О, псета, люти като болести заразни – вървете си по кучешкия път, момчета.

септември - октомври 2021

От хапане е късно вече да се плаша. Аз нямам неухапано место по себе си: от кучетата само белезите имам, а от приятелите - всички живи рани...

И хората по зъбите се разпознават.

БЛАГОВЕЩЕНИЕ

След лястовичо пълнолуние – най-веселото слънце се усмихва. А първи щъркели сред небесата – като подарък за рождения ми ден кръжат над моята глава високо. Божествен ореол е този полет! – Те сенки са на отлетели пролети! Каква ли блага вест ми носят тук?

Поспрете, щъркели! Поспрете. Бъдете щури, волнокрили братя! – Сторете чудо. Чудото сторете. Върнете ми крилете бързолетни на първите ми двайсет пролети. Наследствено владение ми дайте в зелените поля на младините. -Дори кьошето им ми стига днес...

Най-светла благодат е този ден – след преспите на зимата изгрял! Аз днес се чудя с поглед удивен: дали пък ангели не съм видял?!

ЛЕДУНКИ

Под стряхата белееха делунки подострени подобно зъбите на страшен звяр. Ръмжеше вятър в празните гнезда – далеч отвял смеха на лястовини-сладколумки. Сред кратък полет падаха врабчета – крилата болка шареше снега с последните им топли капки кръв. В очите им замръзнали прочетох без песни и криле какво ше е за нас светът...

Посред злините на пейзажа днешен не знам зашо и аз се чувствам грешник.

Иван ЕНЧЕВ, Слънчев екот, стихотворения и поеми, редактор Йордан Атанасов, Изд. «Българска книжница», С. 2021.

7

Светла ЙОРДАНОВА

ПТИЦА

Точно когато

в слънчогледовата нива едно плашило се обличаше със слънце, една птипа уморена от полет и жажда кацна близо до мен и ме погледна в очите. Така силно ме убоде самотата, че си помислих: ако оживея, когато дойде краят на света и птица застане насреща ми, дали доверчиво трохи ще подири или с настървени очи

ще потърси плътта ми...

ИСКАМ ТЕ ТУК

Не съм богата,

«...да бъдем заедно отвреме-навреме.»

а все ме ограбват – изтънява моята нежност. Не съм грешна, а времето все не ми дава поне назаем минути със тебе. Искаш ме отвреме-навреме – като болест... Вече белият лист ми се смее, шом го докосна със молив! Толкова мисли ми идват и все в розови рокли, в усмивка разпъват ми устните, а на прага тъгата ме моли в душата си да я пусна. Всяка обич красива има история, всяка музика има си ритьм. А ние – късо подстригани моливи, които разпъват на листа душите ни! Боли ме да те обичам така – далече от теб.

с мисли за бъдното. Докога ще съм птиче, което чака гладно за зърно... Искам те тук – да се будя до тебе, да целувам ръцете на обич гореща. Не искам да сме заедно отвреме-навреме не искам да мисля за срещи!

ДОКАТО СМЕ ЖИВИ

Днес реших да изляза напук на горещото време. Ще преброя колко чифта добри очи ще срещна, колко усмивки ще уловя, колко ръце ще се протегнат за обич. Ала стопи се и мойта усмивка, щом видях, че смъртта се катери по стръмната, слънчева улица - един живот ще не ще, си отива и финалът му е градското гробище. Така изстена животът у мене, че за миг разпилях си мечтите. Всяка моя мъдрост олекна, всяко чувство се сля с мисълта за обреченост. Заболя ме душата и без да усетя, извиках: Хора,

всички в земята ще легнем - поне докато сме живи, да се усмихваме!

ЗАЩОТО СЪМ МЛАДА

Как мълчат дните в календара, подредени точно, с имена от цифри, нремето тече, а от вчера съм по-млада - тази нощ скитах с теб пак до насита. Пак се влюбих в твойто будно мълчание. Между него и мен лежат сивите релси.

Ах, как боли от голямото разстояние. Как да вържа с вериги вика си? Как да обичам? Без болка да искам... Сто лунни балона с безсъние пръснах! Как достойно на твоя врат да увисна и желала в сърцето ти да възкръсна! От два дни събирам сълзите в легенче... Днес ги изхвърлих - реших: няма да страдам. Няма за обич далечна вече да хленча. Но ме боли... Защото съм млада!

Худ. Михаил КОСЕВ

ВСИЧКО ЧОВЕШКО ЗАПОЧВА И СВЪРШВА С МИСЛИТЕ

<u>Иван АНТОНОВ</u>

свържем мистичното и граничещото с фантастиката с реалното, когато Духът се разходи из реалния човешки живот и като на кинолента ни показва епизодите от възможното до невъзможното? Получава се книгата на Стефан МИТЕВ "Хаотичните пътища на един дух", който по оригинален начин ни поднася своите спомени и ни среща с реални хора, вървели с него през живия живот. Това става, както отбелязва той, "когато

Какво се получава, когато неразривно

си сложната част на мислите си". Да, бъде посочен от Бога за гений, за създател просто живеене. Стефан Митев е избрал точно този на нещо велико, но това не означава, че път, по който нереалното ни показва ние, другите, не работим също за света реалността, с нейната сложна простота. и че не създаваме ценности" – казва Сложна, защото обикновените случки Стефан Митев. ни въвеждат в една многопластова мисловна полоса на човешките взаимоотношения. В наглед простото човешко ежедневие, поднесено ни от страниците на тази книга, читателят потъва в бездънните човешки чувства, наред със страстите, пороците и добродетелите. Когато си сложната част на мислите си, не може просто да си човекът Стефан Митев, а трябва извънземен двойник), да изплетеш едно творение от мистика и реалност, Да им подариш екзистенц, който да напълни необходимостта от живот по страниците.

Но за да дадеш плътност на мистичното трябва да срещнеш и един Ан До или Ангелът на доброто. Защото за какво се пише една книга, ако не за намиране и показване на Доброто в нашия не много дълъг човешки живот. На това са посветени може би всички книги, сътворени от човечеството, но отделният човешки живот винаги си остава един ненаписан роман, за да може надеждата, блянът. "Не всеки може да

Каква следа оставя един човешки живот? Най-лесният отговор е: собствената. Но той не живее сам на тази планета. Неговият път се преплита превъплъщенията му в различните с пътищата и живота на други хора, всеки със своя съдба. Веднъж родил се, и от "сложната част" на своите мисли, белезите остават завинаги. "Аз съм дух, но не съм изчезнал от света. Аз живея на друго място, в друго измерение, но да се пресъздадеш в ДИД (Духовен живея. Това не е чудо." – заявява героят чудо. Защото от толкова хиляди години ДИД на Стефан Митев. Именно тези думи на Духа показват неразривната да дадеш на сенките от миналото плът връзка между онова, което виждаме да направи". и кръв и когато си го постигнал, да се и онова, което носи нашата душа. И дистанцираш от тяхната материалност. разказаните случки и събития в тази книга са само мотива за такъв тип размишления.

От "Саморазкриването на ДИД (Духовен извънземен двойник) до последната глава "Самба" летежът в мисълта". Аз бих си позволил да на авторовия Дух очертава една добавя - и неговото падение. Затова непрекъсната линия като нишка, свързваща наглед хаотичния живот на автора. Но хаосът е само привиден, защото всеки живот си има своя подредба, в която съдбата прави своята номерация и задава посоката на всяко движение. И когато този живот стигне в безкрайното време да съществуват до епилога, разбираме, че романът е на един дух, Изд. Фабер, 2021. написан, макар и не винаги с думи, а с

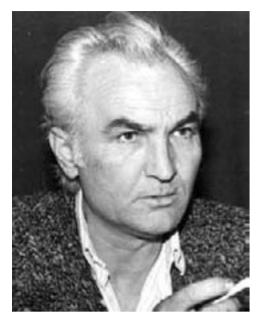
Но Стефан Митев се е възползвал от словото и сега ни поднася тази книга.

Жанрово тя не е чист роман, не е просто и мемориална книга. За мен това са отделни разкази с един и същ главен герой – неговият ДИД и ситуации на едно и също битие. Повлиян Стефан Митев стига до съзнанието, че: "Всичко човешко започва и свършва с мислите. Това наистина може да е насам никой не е видял мислите си, но вижда онова, което те са го накарали

И както казва в едно свое стихотворение поетесата Ники Комедвенска: "Останалото просто е живот". Но животът не е просто нещо, а нещо със сложна простота. Великият Блез Паскал е казал, че "Величието на човека е човекът трябва да внимава с нея.

На добър час на "Хаотичните пътища на един дух" и много мъдри читатели!

Стефан Митев, Хаотичните пътища

Заглавието не е просто една метафора. То носи и реална истина. Поетът Иван ПАРАШКЕВОВ, отишъл си от света преди доста години, недостатъчно известен приживе (причините изследва в предговора към книгата критикът Георги Янев), позабравен днес, се връща към живот със стихосбирката си "Друг ъгъл". Тя се появи тези дни благодарение на Янев и Неделчо Ганев, както и на излателство "Светулка". където заслугата е на поета Петър Анастасов. Връщането към живот на Иван Парашкевов е заслужено и поважното - убедително. Стихосбирката е съставена от силни, изпълнени с внушителна енергия стихове, изразени на език, колкото експресивен, толкова и обикновен, разбираем за широката читателска аудитория. Затова творбите в "Друг ъгъл" достигат лесно до сърцата и умовете на читателите, завладяват ги, правят ги съпричастни. Има няколко ключови думи в стихосбирката, които дават и насоката в нея, а и са тематичната база, върху която поетът изгражда повечето си стихотворения. Това са: земя, корен, вяра, истина, майка и естествено и обобщаващият синоним на всички тези думи - България.

При Иван Парашкевов обичта към родното място, към родителите, почитта към труда на обикновения селянин и работник, убедително и непринудено ни внушава и чувството му за патриотизъм. Не онзи - нафукан, приповдигнат и в крайна сметка банален, а искрен, извикващ доверие и заразяващ читателя. На пръв поглед е парадоксално, че в цялата си стихосбирка Парашкевов само един единствен път споменава името България, а усещането за българщина е осезателно, то е в кръвоносната система на стихотворенията.

Най-южната река. Като кръвта ми. И този мъдър селски януари. Светлее в снеговея тъмен тук моята България.

За Парашкевов българското е преди всичко свързано със земята, с душевността, с нравствеността на селянина. Добродетелите на нашия сънародник са продължение преди всичко на онзи морал, който са носили дедите ни, бащите ни, мнозинството, формирало селската България преди няколко десетилетия. България, която по-късно се превръща в "модерна" държава, но която придобива и "болестите" на цивилизования свят. В посветените на баща си стихове Иван откровено заявява:

От корена откъртен. В грешен час. Далечен, непривичен, неподправен. Аз още вярвам в строгия ти глас

Излизаш или влизаш - нещо ти тежи. Безбожен град, в какво да те В корави длани неразчупен хляб държиш и твоят селски свят възкръсва.

и в твоя лик на праведен...

Тази теза, че отдалечаването от родното, от земята е гибелно за човека, е като канава на почти всички лирически

сюжети. Отдалечава ме от себе си земята от въздуха, от живата трева.

Иван Парашкевов живя самотно, особено общително. Той рядко и малко споделяше и лирическите си, и човешки вълнения локато бе сред нас. Може би това е една от причините. поради която неговото име на поет не придобива заслужена известност. Какво е преживявал, той сам си знае, но книгата има разтърсващи строфи, които ни дават известна представа за вътрешните катаклизми в душата му. Ние не умираме сами.

А самотни.

Тази строфа е в унисон, а и в някаква степен реплика към написаното от Андрей Германов: "Всеки сам за себе си умира". А за самотността, за самотата Иван има още силни и запаметяващи се строфи: Всички есени са в твоите очи

> Или: Сам съм пред земя и корени, земя и смърт ребро Адамово, захапано от паяка космичен.

Освен сърцевед и душевен изповедник, Иван Парашкевов е и художник-пластик. В няколко стихотворения той ни рисува поетични картини на селски пейзажи, на селския бит. Но тези рисунки не са самоцелни картини, а внушават и душевност, не оставят равнодушни не само израслите в същата среда читатели, но и градското съзнание с незакърнели за родното сетива.

О, тъмни, бавни биволи в забравен път запътени. Дали сте тежки стъпки вбивали в корави дни, в реки размътени.

Такава яснота над нивите. И толкова спокойствие над тях. Коне със паяжини в гривите самотни птици, късен смях.

Вярата, засукана с майчиното мляко, думите: "Вярвай, сине!" в края на краищата са онова, което дава сили на поета, осветява трудния му път. Тази вяра е като фенерчето, което хвърля *** светлото пред напредващия в забоя миньор. В съзнанието на читателя Задушно е. Едва гори свещта. образът на майката се слива с образа на земята. А те са в крайна сметка:

"Началото на всеки мах към синевата." "Друг ъгъл" е самобитна, необичайна като позиция и поетичен език книга. Сигурен съм, че тя ще намери достойното място на Иван Парашкевов сред имената на най-изтъкнатите старозагорски творци на словото.

Таньо КЛИСУРОВ

<u>Иван ПАРАШКЕВОВ</u>

ОТГОВОР

Друг не искам и да бъда и не мога с разлюляната си кръв. Някой, скрит в житейския ми ъгъл, дебне крачката със стръв.

Гневен днеска, утре по-различен. Просто този свят живее в мен. Няма времена епични ние сме епични всеки ден.

Дните - нужни и нсъщни са на масата ми хляб и сол. До завода и до мойта къща е опънат странен сърцебол.

Има смърт и има раждане. Жив да си! Не те напускам пръв. Ако думи някога ми кажеш, нека бъдат капки мъжка кръв..

Худ. Михаил КОСЕВ

МЪГЛА

Тежи. Денят е сива, зла магия Не зная на кого да закрещя. Аз себе си не мога да открия. Не мога себе си да зашитя. Така е душно, а пък нещо стене. Под стъпките - измъчена земя. И няма път, ни свое време, ни мисъл - с дума да сменя. Огъва ме пресипнала душата за реч, за късче синева. Отдалечава ме от себе си земята от въздуха, от живата трева.

На М. Стоилов Такава нощ!... И този вик на чухал.. Безсънието влачи самота, безверието е без чувства. Отлагаш зрелостта си.

А тя е твоя спътница отдавна. Неземен или земен - грешен си роден. Осил на залък - ето твойто пладне. В душата ти - от жажда плач на тая прокълната птица каня.

Върви през дните ти ездач, от тебе ли, от бога ли поканен. Велики делниии - съдба. на виното тръпчивата умора. Полагаш мисъл под звезда, със двойника да се пребориш

Да тръгнеш мълчалив и скромен, забързан в утрин или в здрач, да стене в тебе като спомен един изчезнал в нивите ездач. С умората и дрехата на рамо, със неизпразнената мрежа във ръка. Из пътя си като измама да чуваш ромон на река. Над стих да те измъчват думи, корави длани да болят. В стъклата ти като куршуми дъждовни капки да звънят. И все така, и все така ли във скрито слово, в стигнат рът? Жесток, мечтан, полуреален

> да носиш в себе си светът.

На Христо Кацаров

Такава яснота над нивите. И толкова спокойствие над тях! Коне със паяжини в гривите, самотни птиии. късен смях. И чак до хоризонта свети тъга, и мъдрост, и любов. Усещаш ударите на сърието като нечакан благослов Оскъдни стават думите пред зреещите дъждове Ше слязат шепнешком

по шумата обагрените ветрове. И мисли, наедрели като зърно, ше бъбнат в тежка самота. Лали спасено ше се върне спокойното величие на есента?

СВИЖДАНЕ

На жена ми

Дни еднакви, анемично бледи, безпространствени и безсезонни. Само в къси, чакани победи гледам те като икона. И са странни старите букаци, вечно тържествуваща - гората. Глух въпрос в очите ти е кацнал. Добър ден. Благодаря ти. Ти дойде. Не казвай нищо. Помълчи с доверието нямо. Има огън, чакащо огнище и едно мълчание на двама. И сълза като въпрос неказан бистра болка или зряла обич? Цял в очите ти съм врязан носталгичен, клетвен и особен. В святостта на краткото ни време с тържеството вечно на гората, тръпнеща и странно уморена, че си тук, благодаря ти!

ЛИТЕРАТУРЕН ГЛАС

ФИЗИКА НА... МУХАТА! Прочетено отново

Анита КОЛАРОВА

9

Националният дарителски фонд "13 века България" стои зад тази награда, както и журито начело с проф. Боян Биолчев. Книгата има вече три издания. Отличието предполага, че текстът е еманация на съвършенството в областта на жанра. Подозирам, че добрият PR си казва думата, но читателите едва ли дочитат "романа". Освен ония, които Г.Г. нарича "нашите". За мен остава съмнението, че има някой, който повече заслужава това отличие.

Скрупульозното заглавие в което ключовите думи са физика и тъга, би трябвало да подскаже, че ни предстои почти физическа среща (потокът от фини частици, за който говори Г.Г., забелязващ се в тъмнината на киносалоните пред прожекционния апарат) с възвишеното и поетично състояние на човека, присъщо на чувствителните души и на големите поети, превръщащо се често в стимул за творчество - тъгата. Основателно читателят се насочва към текста в очакване на поне бегла прилика с творби от типа на «Страданията на младия Вертер» на Йохан Волфганг Гьоте, автобиографично четиво от направлението «Бурни устреми» (Sturm und Drang), разплаквало читатели от не едно поколение по целия свят. Или "Роден съм да живея в самота" на Франц Кафка.

Но, уви! Остава излъган. Тъгата не е основното състояние на главния персонаж. Тя се оказва недостижимо чувство, което той бърка с омразата и страха. Графическото изписване на думата няма нищо общо с реалността. Тя оставя привкус за... неконсумиран брак. Г.Г. я разчленява по законите на физиката на съставните й части, опитва се да я анализира в лабораторията на ума, но колкото по-дълго тя ври на котлона като вегетарианска супа, толкова повече се изпарява, също по законите на физиката. Ако Г.Г. можеше да пише като ранния Виктор Пасков ("Балала за Георг Хених"). бих му повярвала. Но той не може, а и не е длъжен. Пише, както знае

В сравнение с «Естествен роман» кълето автобиографичното е безспорно и където на читателя му писва да чете за истории, чийто декор е клозетът, тук тези неща са туширани. Книгата дори започва многообещаващо, с... летящ старт. Набелязана е интересна тема: и з о с т а в е н о т о д е т е, което трябва да е брат на разказвача, чийто символ е умиращият невинен минотавър, с който авторът се идентифицира. Моженето му "да влиза в чуждата тайна", проникването в кожата на собствения му дядо, разтрояването на личността, множествената идентичност: дядо-баща-син ("Аз сме!"), нахвърлянето с едра четка на картини: реалност-фантазия, минало-съвремие, фрагментите от тайната родова хроника, обременена с грях, преплитането на няколко мита, закрилата на слабия (бегло докосване до Радичков), символиката на панаира-място на първото докосване до минотавъра (с тяло на човек, глава на бик), абсурдизмът -"помня в детайли цялата 1968 г." (годината девойки. Но освен Минотавър, той е още на раждането на Г.Г., бел.авт.), "не си охлюв (в стомаха на страдащия от язва

опозициите: "винаги съм бил роден!" -"винаги съм бил мъртъв", "Аз сме", са за читателя едно очакване за сложна и дълбока оран в материята на философията и живота, в която хвърлените напролет с любов семена могат да дадат добър плод. Плол, който да насити гладните и жалните. Да останат сити от интелектуалния пир, от допира със сериозен български роман на европейско равнише, роман-явление. роман на годината! Е, хубаво е да си един от "тримата влъхви на модернизма» - Фр. Кафка, Дж. Джойс и М. Пруст, но като не ти се удава... Поне да достигнеш един Георги Марков...

Лошо сглобен пъзел

Уви, първото нещо, с което се сблъскваме и този път, както и в други текстове на Г.Г., е липсата на моженето в романа като найсложен литературен жанр: фабула, сюжетни нии и извеждането им, по-голям или по-малък брой действащи лица в някакво развитие. Това, което Бойко Пенчев нарича «масивна архитектура» (в. «Капитал», 5 януари 2012 г.), е откровено дощо сглобен пъзел, напомнящ лабиринта на Минотавъра, от който няма излизане-развръзка. Но не е имало и завръзка, а ако я има, тя е набързо пришита (бел.авт.).

За да оправдае липсата на техника, а това се учи, но с много труд, Г.Г. е наслагал на стр.8 и 9 сентенциите: «Читателят е свободен да приеме тази книга като роман» (Ъ. Хемингуей) и «Чистите жанрове не ме интересуват много. Романът не е ариец.» (Гаустин. Роман и

Без да е расист, читателят не търси сурогати. Ако искаш да те наричат романист, напиши роман!

С извинение за военната терминология, ще подчертая касетъчното, напомнящо касетъчните бомби (знаем кой и къде ги е използвал) повествование. За него Г.Г. се сеща рядко. И понякога е доста объркан от смяната на 1-во с 3-то лице, от ролята си на купувач и продавач на истории, често пъти нямащи нищо общо с цялото Съчувствам му, че е затруднен да събере и подреди пъзела, да доведе нещата, които е започнал, докрай. При него е пълно с коридори. стаи, отклонения, тефтери със списъци, места за спиране. Той дълго злоупотребява с подправките, като смесва несъвместими неща, препъва се в себе си и своятя емпатия, както баща му веднъж се препъва в прахосмукачката «Ракета», съветско производство, разбира се. Идва моментът, в който

му почва да дрънчи по нервите. Тогава й от атомна война, обучението в слагане кореспондират с мантрите за свръхстрогия

Основна роля играе Списъкът

...Четем списъци на трофейни думи, на неща, които не стават за колекции и които стават, на вещи, които е желателно да носи новобранецът при влизането в казармата, на градове, които изглеждат пусти в три следобед, на наличните отговори на въпроса Как си, на изядените деца в старогръцката митология, на хотели, в които е нощувал... Целият този баласт изсушава литературната плът, която се превръща в литературщина. Много хартия е пожертвана за преразказването и тълкуването на старогръцките легенди и митове, за съдбата на Минотавъра, този плод на противоестествената страст: «Аз съм Минотавъра и не съм кръвожаден»! - кълне се Г.Г., като хем признава, хем не признава мита, според който Минотавърът изяждал на всеки 9 години по 7 младежи и

продължава: «Не знам защо съм заключен, «ограбено» детство, когато ваксинациите, когато съучениците му масово рисували по портретите в учебниците, и то върху чий портрет най-много? На Ботев, разбира се: «...рисувах кръгли очила, ленинки..."

Ботев като брадясал... хипар

«...Очилата направо преобразяваха страшния (!!!) Ботев в един леко смутен и брадясал хипар на българските революции, по правило неуспешни» (!!!). Научил се да чете на 5, на 6 г. той вече чете Ленин и учебник по криминалистика!!! «Аз съм книги!», се бие в гърдите Г.Г... Но кога е чел всичко това, когато, пак на 6, стоял до ослепяване, заключен като Минотавъра в приземния тъмен (проблемът Жилфонд) етаж, когато родителите му отивали на работа и единственото му занимание било минала епоха разни истории, но не за да да гледа през прозореца минаващите (според докаже, а да иронизира обективни истини. сезона) обуща. И как тъй тези родители не го Появява се и Али Агджа, който стреля оставиха в детска градина, каквито тогава,

С много анахронизми е пълен текстът

се вижла, че изпуска юзлите и колесницата на Г.Г. Той иронизира тогавашния ни страх а САЩ перманентно поддържат тази тема, щом стане дума за Иран. Присмива се на «задръстеността» ни, че не сме знаели що е При ново издание на книгата да смени горния автор с текст от Маркес, когото «задръстеният» българин четеше тогава! Маркес има много по-самобитни сексуални сцени в «Сто години самота», в превод на Румен Стоянов.

> Биволско лайно с... муха Колкото повече чете, толкова повече дребнотемие, изтупвано като брашнян чувал Courrier). в опуса на Г.Г. Не мога да отмина и едно заглавие, което е нагледна агитация (както и пелият текст) на ненавист към историята ни и показва той как разбира прекрасното:

спомням нищо от годината, която сме сега", дядо), и Богът мравка, и изоставено дете... И "Спомням си как вървяхме из един музеен нямам вина». А не се ли е самозаключил в въстание, пожари, черешови топчета, измисления лабиринт на някакво съчинено историята се търкаляше по сокаците, а баша ми се ливеше най-вече на мушкатите правени през 60-те, са оставяли белези, по прозорците (...) Изведнъж спря в една улица и лълго се въртя възхитен около нещо на земята. Отилох да видя какво толкова беше открил. Биволско лайно. Стоеше там като миниатюрна катедрала, купол на черква и кубе на джамия, да ме простят всички религии. Една муха кръжеше като ангел край него (...) В този момент можех да се съглася, че възрожденските къщи, които разглеждахме, пирамидите в Гиза, са нешо далеч по-неважно от архитектурата, физиката и метафизиката на биволското лайно." ("Биволското лайно. или възвишеното е навсякъде").

> Като същински вехтошар Г.Г. вади от остарелите кашони ("Кашон 73") на една в папата, но покрай него българският кандидат за Нобел не отронва и дума за тайните служби, ликвилирали невинния

> > Сергей Антонов, съсипвайки психиката му с психотропни вещества и нарочили по това време България за родина на терористи

Г.Г. смята, че 80-те години са "десетилетието, родило най-много скука. Следобедът на века." Можеш ли да опровергаеш предубедения, този, който тогава е изследвал мравките и изрязвал заглавия от вестници, за да си пише "романите" по тях, докато другите са тъкали платове, отглеждали са жито и плодове, изнасяли са български стоки в чужбина. В това "скучно" десетилетие имаше и прекрасна поезия, и истински хитове, родени от наши композитори, театри, които не даваха само касови пиеси, телевизия, която не развращаваше с "формати" като "Къртицата", където алчни за пари бъдещи "милионери" се подлагат на унижения, като ядат живи червеи. Било сиво и мрачно! А не гледахме ли тогава ТВ-мюзикълите, постановките на големия Хачо Бояджиев, най-хубавите руски и американски филми, не ходеха ли българките със стройни крака в убийствени минижупи, не играехме ли туист и рок, след ресторант не си ли допивахме уиски, джин, сухо мартини или водка с доматен сок, не пиехме ли коктейла "Дайкири" а ла Хемингуей по баровете до зори с вариететна програма, за да изтрезнеем на сутринта в шкембеджийницата?

Клишираните твърдения на Г.Г.

които напомнят тезисите на Т. Живков, н свят, където постоянно се произвеждат и те са абсурдни. Могат да се дадат безброй изпробват върху мирно население оръжия, примери, но и тези стигат. «Благодаря на Ани Бурова, Надежда Радулова, Бойко Пенчев, Миглена Николчина, Божана Апостолова, Силвия Чолева, които дадоха ценни съвети секс, и запълва страници с огромни цитати накрая» - кокетничи Г.Г. Познати ли са ви от «Кръстника» на М. Пузо, за да покаже тези имена? Не са ли те от "постоянното какво сме загубили зад желязната завеса. присъствие" на идеологизирания до снобско изпростяване "Литературен вестник"?

Как да пробие истинският талант? Но защо ли не мога да повярвам, че това е роман за "възвишеното, което може да е навсякъде, за елементарните частици" на авторовата "тъга"? На корицата пише: "Ако "Естествен роман" беше "Машина за истории", то във "Физика на тъгата" човек навлиза в дебрите на сгъстяващото се машината е пусната на пълни обороти (Le

Колко точно! Боже, пази България!

Георги Господинов. "Физика на тъгата", "Жанет'45".

Ако вратата на купето можеше да се затваря, може би щях да го подмина. Но първо влязох, наместих раницата върху металните стелажи и едва преди да седна, се опитах да я притворя.

- Вече пробвахме. Не става! – апатичният глас на дългокосия младеж ме подразни като песъчинка в окото. Намръщих се и това не остана незабелязано от него. Той се сгърби, пресегна се и взе китарата, която до момента заемаше две от местата. С лявата обгърна врата на изрусената си приятелка.

Напънах вратата още веднъж, но не промених нищо. Надникнах в коридора пътниците, награбили багаж като за велико преселение, прииждаха. Прецених, че тези двамата бледолики бяха седнали така, че мога да се настаня до прозореца и да се взирам в прииждащата панорама.

Свалих раницата върху вътрешните седалки, уж местата са заети от други и седнах до нея. Младокът се подсмихна презрително. В днешно време враждебността между хората е новото нормално. Стоновете на китарата и дрезгавият глас обещаваха да задълбочат раздразнението ми.

"...Все отнякъде трябва да тръгнеш. Все отнякъде трябва да се завърнеш..." – закънтя натрапливо в съзнанието ми. Дългокосият притискаше олющената акустична китара и се опитваше да излее душата си. Едва се сдържах да не го поправя. Ноктите му побеляваха от натиска върху струните. Потракването на колелата сдъвкваше ме-

Младокът ме заливаше с пресипнал фалцет и тръскаше кестенявата си сплъстена коса. По гарите влакът спираше и потегляше лениво. Окуражавах се, че на някоя спирка синеокият трубадур можеше и да слезе. И да бъдем спасени. Аз и китарата, преди да издъхнем. Късополото момиче опиянено и с премрежени зеленикави очи съзерцаваше музиканта от упор. Припяваше с него. Екзотичен дъх на тютюн и парфюмна мъгла се излъчваше от крехките им тела. Тинейджърката клатеше остриганата си глава. Огромните й обеци се полюшваха и а-ха да прокъсат тънките й восъчни уши. Надписите върху кафеникавите тениски приканваха за още любов. Тийнейджъри – еуфория преди очаквания секс и възхитата от неочаквания.

като тях. И с всяка година нешата като че ли ставаха все по-зле – претъпкани от фалшиви идоли, в душите им като че ли не оставаше място за човечност.

Пътувах през Мездра за Своге. Бях се отбил и на Черепишкия манастир. Нещо като проучване на маршрута, по който след седмица с учениците щяхме да си говорим за Вазов, за Стара планина и за Искърския пролом. Дано ги съпреживеят с душата. Иначе по-добре да си прелистват стерилни цветни картички в интернет.

За да получа разрешение за екскурзията под наслов "Поражението на гениалния денди", шефовете най-напред ми поискаха обяснения. Дадох ги. Стана по-лошо. На най-високо ниво ме попитаха как съм се осмелявал да нарека Вазов "денди". Онези, с двусмислената репутация и с шокиращите натрапливости, можело да се засегнат. А Вазов е символ на нацията! Експертите ме

ШЕДЬОВЪР И ИСТИНИ ЗА ДВА

и от наивния кретенизъм на репликата "На банкнотата от двеста лева май не изглеждаше така?" Помнели я. Днес струвала цели ... двадесет стотинки. Но нали в новите емисии Вазовият образ липсвал?!? Инфлацията нямало да го засегне. Да не се отклонявам. Поискаха още обяснения за целта на екскурзията. Заобяснявах. Вазов някога пътувал в района на Своге. Там някъде срещнал местна девойка. Той, контето, ухажвано от знатни красавици, сиреч легендарият денди, неочаквано изгубил ума и дума пред двете лазурни очи на провинциална русокоса мома. Неговият водач й занареждал хвалебствия за своя спътник. Тя изгледала Вазов дяволито и подигравателно рекла "Що дириш тука, дядо?". Обърнала му гръб и прекрачила сякаш направо в небето. Звънливият й смях го попарил. Дълго време мислил за нея и за простичкото "Викат ми Гълъбинка". Поетът написва своите "Скитнишки песни", но не му олеква. Ама тя, българката, така прави – първо ти разбива сърцето, после ти примамва душата, а след това те оставя и да я възпееш...

Вдигнаха ръце с досада и отегчение. Бюрата им са претъпкани с преписки, пък аз съм им изнасял сказки.

Дрезгавият глас на младежа ме връща към действителността. Песничката постепенно се избистряше. Едва се сдържах да не го поправя. Гледах краката на момичето. Бе успяло да ги сплете в йогийска асана. Пръстчетата й с огнен маникюр придърпваха скромната поличка, но тя упорито отказваше да скрие прелестите й. Двамата изглеждаха себедостатъчни в своето споделено безвремие.

Варовиковите Старопланински завеси се спускаха и сменяха плавно. Случайни пътници преминаваха от време на време по коридора на вагона. Надникваха мимоходом и с досада отминаваха - не искаха да седят до

Гарите винаги ми приличаха на термитници – гъмжилото от хора ги прекосяваше и забравяше, оставило своите миризми и стъпки. Чукчето на гаровия звънец събаряше тишината и всичко отново замираше отвъд драконовото око на семафора.

На гара Лакатник пъстро кълбо от петима мургави мъже, три разнокалибрени жени и момиченце с опърпани дрехи се опитваше да се качи на влака. Едрогърда мургавелка с прошарени коси с пухтене изкачи стъпалата и се напъха в близкия вагон. Другите две

жени я последваха. Петимата мургавеляци на различна възраст, височина и телосложение, направиха същото, докато се надвикваха и ръкомахаха. Откъм перона русокосо кълраво момичение ги глелаше нелумяващо ококорени сини очи. Тежките зеленикави сенки притъмняваха лицето му. Бе отпуснало бледите си тънички ръчички и чакаше. През върха на лявата ожулена обувка се ме атакува. подаваше малкият му палец. Тъкмо детето да остане забравено на перона, когато от вратата на вагона се подаде женска ръка с може да се развалят докато стигнеш... много гривни. Жената стъпи на най-ниската степенка, сграбчи го и го притегли навътре. След което вратата се трясна и влакът потегли. Отдъхнах си. В този миг през вратата на нашето купе се вмъкна моят някогашен

Ухили се насреща ми с белите си изкуствени зъби. Вдигна големия си плетен кошник от върбови пръчки и внимателно го намести над главите ни. Сбута раницата, все едно ми казва "тоя номер пред мене не минава". Двойката насреща ми се отдръпна сконфузено. Младокът остави китарата и прегърна

юмичето, сякаш да го предпази. Виктор не се трогна от враждебността на младежите. Тръсна се на съседната до мен

- Да настаня първо шедьоврите, че те ме

гледаха със смразяващи погледи. Вбесиха се страни на алените му устни се появиха мал- Станал като нея – никога не поглеждал към ки дъгички. Очите му искряха. Понапълнял и свежар, облечен в рокерско поопърпано кожено яке и светли джинси, изглеждаше наистина различен от онова време.

Ха здравей! – и ми протегна ръка.

усетих и мазолите. Стискаше здраво, енер-

- Не мога да те позная. Вече и шедьоври в буркани ли затваряш?!? - Сега съм кавър версия. Въздух, бачкане

и два пъти сън в деноношието - Едва ли я караш само с въздух и

- Препрограмирах се. Приех философията

 След пенсионирането повечето приемат философията на търтеите – опитах се да го уязвя. Знаех, че бързо се пали, очаквах да

- То туй, търтеят, е специална работа. Ти си ги приказваш ей така, защото си ... – великодушно и пренебрежително завъртя ръката си пред мен. Нито сянка на нервност. Не беше за вярване.

- Щом разнасяш по влаковете шедьоври

в големи кошници, явно ти е потръгнало. - Да. Завъртях се около себе си. Надникнах в душата си и се преродих.

- Ако ще е някакъв нов вид философия, знаеш, претъпкан съм с теории. - Ето, видя ли? Претъпкан си бил?!? Грън

ци! Претъпкани сме ... с глупости... - Ти докъде? – отклоних възможността да

- Е що не взе бързия влак. Шедьоврите

- Няма да се повредят. Натъкмил съм ги аз. Поръчка имам. За всеки шедьовър си имам сигурен купувач. Но аз ще се отбия и

- Ти пък?!? Той да не колекционира шедьоври? - Не. Ще се жаля. Надписали са ми такса

- Будалкаш ме. И колко са ти надписали?

- Два лева?!? – почти подскочих аз. – Та ти ще се претрепеш от път, ще похарчиш десет пъти повече. Къде е Киро на кирия?

- А истината? Колко струва истината, а? Не са ми важните двата лева, а честта ми! Допуснах грешка с учтивата си физиономия и заинтересованост. А той бе словоохотлив. Заразказва в детайли какво чудно тъжна. Слабовата, с бяла, почти прозрачна хранят... – и се ухили насреща ми. От двете същество е това пчелата, как ни спасявала. кожа, тя сякаш бе увиснала във въздуха.

нещо развалено и грозно. И се усетил друг човек. И да съм запомнел – търтеите опложшест километра над земята. Не е като нас, дето едва си влачим панталоните до хлебар-Поех я – здрава и с позагрубяла кожа, ницата или плод-зеленчука. Та, изведнъж му надписали такса "смет", заради пчелина. Да съм виждал пчела да прави боклук? Душата ми прогориха тия два лева...

Аз кимам възпитано. Поглеждам през прозореца. На гарите онова шарено кълбо от мургавите възрастни и русокосото момиченце все така слизаше от влака, стигаше шумно до гаровата чешмичка, надвикваше се и ръкоахаше за нещо си. Дали наливаха вода или се миеха, не беше много ясно. После хукваха обратно да се качат на вагона, преди влакът да е потеглил. И всеки път на перона последна оставаше русокоската, от чийто големи и хлътнали сини очи се стичаха бисерни сълзи. Все така в последния момент през вратата се показваше онази здрава женска ръка с многото гривни, хващаше ловко детето и го издърпваше навътре. Влакът почти в същия момент потегляше тежко и бавно набираше скорост.

> Забелязал шарената група, трубадурът срещу мен, докато обгръщаше притихналата си приятелка, про-

- Тия са страхотни гяволи. Правят го, за да литкат кондуктора!

- Какво правят? – възкликнах недоумяващо

- Баламосват го. За да могат да пътуват без пари. Заучено положение... – отпусна се и продължи да примижава срещу прозореца. - Ама как, без да преминават по коридора на нашия вагон, илват ту от прелните. ту от задните вагони? - подсмихна се, сигурно лицето ми излъчваше симпатичен кретенизъм.

- Такива Айшета и Алита ще ни затрият държавата. Ако си вземат кошерче и го наглеждат, ще си изкарат хляба, няма да посягат на чуждия. Дано това кехлибарено мънисто с русите коси да не са го свили отнякъде. Сиромашията се надвива с акъл! - Виктор изричаше думите спокойно и натъртено

Продължи да ми обяснява още за пчелите. Заболели и започнали да измират. Изгорил кошерите, но и в новите бедата се настанила. Чудел се какво да прави. Случайно с внуците отишли на Черепишкия манастир. То и по другите манастири е ходил, ама... Все слагал ръка върху иконите

и се молел, докато неочаквано върху лика на Божията майка не усетил топлина. Споделил с игумена. Светият отец го посъветвал да вгради икона в кошера. Подарил му една, осветена. Като се върнал на село, наместил я сред питите. И да видиш чудо! Рояците укрепнали. Трябвало да докупува кошери. Медът бил наситен със светлина. Лековит. Потръгнало му. Хората разнесли приказката за изцелението на неговите пчели. И чак в София започнал да носи от продукцията. И той отначало не вярвал, ама... Цялата икона наоколо отрупана с мед, а върху лика на Девата нито капка. Софиянци се избивали да купуват. Най-много давали за късчето пита с вградена икона. Дори вече не се налагало да стои на сергията. Ходел по график до големия град. Така успявал да помага и на ипотеките на децата си. Всяка стотинка трябвало да се цепи на две, защото шедьоврите не се случвали за ден-два, искало се време. А джунглата на големия град само чакала да погълне скъпите му чеда, ако не

Тъкмо да завърши с думите "Казвам ти аз, че нося шедьовър, който струва...", когато иззад незатворената врата застана малката русокоска. Вгледа се в нас със сините си остриета. Изглеждаше удивително крехка и

ЛЕВА

11

Очите й проблясваха насред тежките зеленикави сенки, по бузките ѝ личаха незасъхнали сълзи... Детето си пое дълбоко въздух, аха да изхлипа и да побегне

Виктор скочи, наведе се към детето:

- Гладно ли си, дядовото? ... - детето кимна утвърдително с глава. Направи крачка назал, но продължи да ни гледа подред всичките в купето. Дори се усмихна с белите си зъбки и на устните му разцъфна марга-

- Чакай сега! – и колегата ми вдигна пръст във въздуха. – Обичаш ли мел?

Без да изчака отговора, Виктор свали припряно кошницата. Забърника из нея и измъкна отвътре увита в целофан малка иконка, цялата отрупана с мед и вощина. Ликът на Пресветата Дева наистина сияеше недокоснат. Подаде лакомството на детето и му се усмихна насърчително:

- Ха сега, дядовото. Нагъвай!...

Момиченцето се поколеба, но после като ни виля как го гледаме с очакване, пое вкусния шедьовър. И преди да дочака нова покана, лакомо впи устни в изкусителното парченце. По бузките му се застичаха златисти капки.

Виктор въздъхна и тихо промълви: - С каквато душа чувстваш, с такива очи

и ще виждаш... Ей на... Шедьовър!... Понечи да се прекръсти, но аз го зяпах и

той го направи някак несръчно. В този миг по коридора се разнесе разтре-

вожен женски вик:

- Гълъбинке! Къде си бе, рожбице моя! – и до вратата на купето ни дотича запъхтяна жената с многото гривни на ръката. Очите и лицето бяха лосуш като на нашата гостенка, но състарени и с явна болка в тях. Като България издигна храм във мен. видя как детето нагъва от меда, засмя се и се прекръсти:

- Боже, докторите ни казваха да я подхранваме с медец, ама едва сбрахме пари за билета до болницата. – Днес отиваме на И аз събирам всичко свое скъпо, контролен преглед в очната клиника в София. Роди се невиждаща. Оперираха я преди месец. Сутринта ѝ свалихме превръзката от очите. И всичко ѝ е ново, интересно. Най не ѝ се вярва, че може да види водата. И че тя навсякъде е една и съща. Затова на всяка ХРИСТО РАДЕВСКИ гара тичахме до чешмите. Стиска водата в шепи, опитва се да я задържи, а аз плача... Живот, пусто...

На вратата на купето са скупчиха и оста-

Детето се облизваше с наслада. Китаристът се усмихна широко. Притисна се о приятелката си, за да направи място на непознатата, дори я покани с ръка. Каза

-Да е жив Вазов днес, че да види тая Гълъ- има ли за тях развала? бинка. То и Владимир Димитров-Майстора може да свърши работа, защото из нашия Северозапад накъдето и да тръгнеш, можеш да срещнеш шедьоври... – аз отново го зяпнах изненадан. Май ми става навик да и смъртта не е раздяла. изглеждам приятно глупав.

Приятелката на китариста скочи пъргаво. Стори място на детето да седне до нея и го помилва по острите рамене. Никой не МАРКО НЕДЯЛКОВ се разтревожи, че капки от меда капеха по рокличката и по седалката. Сдържахме дъха Уовек веднъж изстреля ли куршума, си, за да не нарушим магията.

Момчето грабна китарата и подкара познатото "...Все отнякъде трябва да тръгнеш. Все отнякъде трябва да се завърнеш..." Гласът ми се стори по-премерен, по-приятен. Аз искам да забравя Отказах се да го поправям, макар че допускаше грешка в текста. Преди много време именно този текст бях пуснал в интернет. Деня си ще усладя Чух Виктор да повтаря:

- Ако не бях тръгнал точно днес да търся пустата му истина за два лева, щях да пропусна срещата с истинския шедьовър. А животът без него си е една калпава работа, Пустите клисурци брат... Човек вижда онова, което душата му разкрие, от мен да го знаеш...

Влакът продължи да ни отнася в някаква С лакърдиите плоски неподозирана посока, от която Вазов може би съзерцаваше своята обичана България

<u>Пламен АНАКИЕВ</u>

АПОСТРОФИ

ОГЛЕДАЛЦЕ, МОЛЯ ТЕ, КАЖИ

Шо да правя – много чужди строф теглят ме да пиша апострофи? Щастие това не е за поет. По-кротко с апострофите, че уж с овации приет да не стигнеш кофите за смет...

Пред нишо няма да склоня главата ащото и за мен ще блесне ден.

Веднъж да се докопам до мандата и бизнесът ми ще е уреден.

И само гледа и мълчи

А след избори гълчи по-възрастното население.

Но от клира останах поразен.

ЛЮБОМИР ЛЕВЧЕВ

Но не мислете, че това е тъпо.

Не, Георги Димитров не умира, пой никога у нас не ще умре.

Глупостта ни на вълни напира и море не може да я побере

ПЕНЧО СЛАВЕЙКОВ

Верни думи, вярна обич, И във двете се съмнявам.

За сърцата, що се любят, Няма те какво да губят -

за жертвата не бива да тъжи. На съдия даде ли яка сума и в затвора няма да лежи.

избрани жалби и горчивини

със старо вино и младички жени.

ТРЕТОМАРТЕНСКИ ОТГЛАС

а панагюрци – донски казаци...

и обноски гаменски – пази, Боже, Учиндолски да не стане Зеленски.

<u>Йордан АТАНАСОВ</u>

ФЕН-КЛУБ "ЗЕЛЕН ХАЙВЕР"

От юноша мечтаех силно чер хайвер в изискан Клуб с компания да ям. Поет съм малко стар и млад пенсионер, меракът ми като преди - все тъй голям.

Но вместо чер хайвер ме прати за зелен една жена от Англия. Жена на лорд съм, ни каза, че била и още...Слушах запленен истории чудати и неща от този сорт:

Кралицата шофирала сама колата си, тя плащала за бедните деца да учат, как много строга е била със депутатите... И как обратно всичко в тях се случва:

Движението в ляво, вехтите им правила (сено да имаш винаги в колата-кон, че като омалее да я /го/ нахраниш със трева...) И всичко тук стои написано в закон!

Кого да питам аз за тези пикантерии,? Дали говори истина добрата Доли? Във Лондон нямам дружка, ни авери, а гид е тя и спазва точно протокола.

Препускаме след нея по обекти и метро... От думи и истории чудати изкушен, аз кацнах в "Стършел" с моето перо създадох без да искам Клуб"Хайвер зелен".

PS. Оказва се, че Доли вероятно Донка е – артистка съща, наша-кръв, във чуждата земя. Общителна и колоритна ще я помним. Заслужен фен-клуб в България си има тя!

ПАПАГАЛ

Сега не помня как във стаята се озова. Навярно бе от кръчма някаква избягал. Донесен тук или сам влязъл нелегално. Но помня, че ме шашна със едни слова! Културна кръчма ще да е била, защото: - Глупако, мамка ти, аз съм Тони, чу ли? Пий, пий... - крещеше, кацнал до ухото ми. Паричката ушна кълва и до кръв я ожули. А после в стаята ми хулиганът се въртя, разрови всичко... И на книгата ми цвъкна. И буквите кълва. Мой ред беше да крещя: - Критиче дребно, причини ми мъка! На рамото ми псува и ухото пак кълве. Като врабче е малък. Цветен е и шарен. Красив. Но вместо радости ми носи ядове. Май само той със думи хляба си изкарва... Ядосан го заключих в клетка със хранилка, но пак: "Глупако" и псувни оттам изстрелва. Отказа да яде, личеше му, че няма сили... Не може да се отрече – чешитът смел е!

Простих му. Ето - литва пак на свобода... Едно добро семейство сме, макар че понякога във името на искреността аз плагиат му казвам. Той на мен – бездарник... Ама акъла си да опича!

Стайко ТОПОЛОВ

ХА ДАНО, АМА НАДАЛИ

Отива си и служебният кабинет, като дава, разбира се, и отч1ет. Били извършени няколко проверки и разкрити две-три далаверки. И последва голямото хвалене за край на корупцията едва ли не...

Има вече народ и държава, във която ще се дава на всеки. дори и на мен. по едно "Ферари" с цвят червен.

МАГАРЕ ПРЕД ПАРЛАМЕНТА

По жълтите павета вървяло и във Парламента видяло как наред със избраните хора влизат и негови колеги от обора.

КАРИКАТУРАТА БЕЗ ДУМИ

Тя е работа голяма. Пред нея може да се каже, че безразлични няма. Разсмива неграмотни даже.

HOBATOP

Ако си машинист на влак. за пътища нови нямай мерак. ще докажеш че смел си, ама влакът ще излезе от релси...

БЛОНДИНКА САМА НА МОРЕ

Нейничкият на море я праща. разрешава й да се съблича и да се пече дори без гащи.

Адрес: 6003 Ст.Загора, ул.Хр. Ботев 4 Главен редактор: Йордан АТАНАСОВ тел: 042/649-110, GSM 0888 790 135 Редактори: Румен СТОЯНОВ, Иван БОЧЕВ Красимира БОЖАНОВА

Издател: НЧ "Даскал Петър Иванов-1988" E-mail: lit glas@abv.bg Интернет страница: literaturenglas.com IBAN: BG14 UNCR 7630 1074 8633 90 BIC: UNCRBGSF

УниКредит Булбанк Стара Загора Печат: "ЛИТЕРА ПРИНТ" АД - Стара Загора

Не се връщат и не се редактират материали! Абонамент - само в редакцията

ЗАЩО КУРТ СТАНА КУБРАТ?

Петер ЮХАС

И до ден днешен никой историк не е успял да даде отговор, макар от международно известния византолог Дюла Моравчик до отличния български историк Васил Златарски мнозина да са се опитвали. И двамата са надушили от сто метра истината, че зад тези две имена се крие една и съща личност. Но предусещането, чувството не са доказателства. Някои са страдали, изразено с медицинска терминология, от "тунелно виждане", носили са капаци като впрегнатите в талигата коне, а "зрението" им ги е отвело изключително и само към гръцките извори. Изходили са, че двете имена произдизат от една форма. Грешката се е промъкнала при транскрипцията на тюркски имена на гръцки. Името е останало в изопачената си от пресъздаването на гръцки форма. Колкото ръкописи, толкова и варианти - Κοβράτο, Chubrathay, Chudbradraj и т.н. Така тесногръдите историци бяха принудени да гадаят. Някои смятаха, че от Курт е станало Кубрат, някои пък бяха на обратното мнение. Но и двете предположения са невъзможни, понеже акустично двете имена са различни.

Д. Съсълов, който главно от работата на Де Грот е бил добре запознат с историята и културата на Китай и на азиатските хуни, но за съжаление не се е занимавал с този въпрос в излязлото си през 1936 г. произведение "Пътят на България", обаче се учудил защо византийските хроникьори наричат владетеля на Стара Велика България ту Курт, ту Кубрат, понеже го познавали добре, тъй като бил прекарал цялата си младост във византийския двор и: "бил встъпил в нечувана дружба с тях." Унгарецът Емил Нидерхаузер, който е написал книга за историята на България, е минал през историята на Първата българска държава като воден паяк. Някъде "на повърхността на Мъртво море" само бегло е споменал: "князът на племенния съюз, водачът на оногондурското племе е Курт или Кубрат." Тоест е някой от тях двамата. Разковничето на загадката се крие в Средна Азия. Сиреч за разкриването на истината трябва да поемем по друг път.

Тюркският съвременник на Аспарух, мъдрият Тонюкук е накарал да издялат на североизточната страна на орхонската паметна плоча: "Ако човек отдалеч иска да различи измършавелия бик от угоения, отдалеч не може да знае дали е угоеният или измършавелият бик." Да оставим тогава византийските хроники и нека се приближим до древната родина в Средна или както е известна на български Вътрешна Азия, за да различим угоения бик. Там ще проследим. че угоеният бик се крие в обичаите за именуване на хунските, огурските, тюркските и монголските племена в двойното даване на име или по-точно в повторното наименуване. След раждането си детето обикновено получава името на тотема на рода, например: Курт (вълк). При тях най-малката единица на племето не е била семейството, а родът.

Детското име на кагана, който около 680 – 682 г. освободил източните тюрки от китайското робство, било Кутлуг, след победата му мъжкото му име станало Елтериш – "Събиращия нацията" или "Обединяващия империята". В едно от пракиргизките гробища в степта Къожилиг от VII.- VIII. век

може да бъде прочетен следният надгробен рунически надпис: "Детското ми име Субус Инал, мъжкото ми име – Кумул Йоге. От пет години без баща, от деветнайсет години - без майка. Възмъжах, на трийсет години, станах въоръжен телохранител. Четирийсетгодишен царувах в страната. Враговете си с оръжие възмездявах. "Друг от надгробните надписи в степта Кьожилиг започва така: "Детското ми име Субус Инал, мъжкото ми име – Кумул Йоге." От един минусински надпис научаваме и това, че най-вече воините са получавали мъжките си имена за смелостта си: "За доблестта си, за славата ми мъжкото ми име беше Йозют Огди." Синхронен минусински надпис потвърждава същото, но

"Още нямах одежда на витяз, Още нямах име-сан, Първите седем геройства Извърших в далечна земя Витязкото ми име е Юла."

Известният монголски завоевател Темуджин е преименуван на Чингис хан или на "Най-великия хан на света" от шамана чак след големите му победи.

Дисектиращите проблема Курт-Кубрат български историци можеха да се замислят и защо Гази Мустафа Кемал, който е бил военен аташе в София след успешната гръцко-турска война, е бил наречен "Ататюрк" – "Баща на турците".

Бих могъл да продължа с примерите, но ще отбележа само факта, че до нас са стигнали само детските имена на синовете на Атила, защото съдбата не ги е благословила с извършването на такова значимо деяние като хан Кубрат. Най-голямото момче е било наречено Елак, което значи "първороден", най-малкото пък нарекли Ирник (оттук ир — малък, млад). Това всъщност не са и лични имена, а са служили за обозначаване на възрастта им, сиреч те са прилагателни.

За двойното наименуване при хунските, тюрските, турските и монголски народи, обитаващи Средна или Вътрешната част на Азия, е бил наясно и излезлият през 1911 г. в Будапеща "Голям лексикон" на Реваи, но второто име, мъжкото име са го обозначили като прилагателно име, с други думи прякор. Например – Тимур Ленг (Тимур Куция).

Споменахме, че курт в българо-тюркския език има значение на вълк, Кубрат пък според тюрколога Дюла Немет означава "Основаващия империята". В тази връзка детското име на владетеля на Стара Велика България е всъщност името на тотема на нацията – Курт, а мъжкото му име е Кубрат. Възможно е обаче Курт още през юношеските си години да е наследил мъжкото си име ведно със сана. Затова до него като наместник назначават Гостун, само за две години. За подобен случай четем на паметната плоча на Кюл тегин край Орхон: "Смъртта на баща ми, кагана завари по-малкия мой брат Кюл тегин на седем години, за радост на божествената по красота наша катун- майка брат ми прие мъжко име на лесет голини."

Превод от унгарски: Радосвета Делчева

Бел.ред.: Доайенът на световната българистика, авторът на знаменитите историографски трудове "Тюрко-българи и маджари" и "Кирил и Методий в българската Моравия", преводачът на повече от 40 тома отбрана българска литература, бележитият публицист, защитаващ истинната българска кауза досежно Македония, Северна Добруджа и Западните покрайнини, на 20 октомври навършва 91 години.

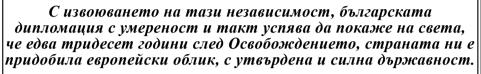
В чест на заслужилия учен и литератор, на неподражаемия сладкодумник, майстора на анекдоти, приятеля на Далчев, Чудомир, Иван Пейчев и още съзвездие даровити и почтени български писатели и културни деятели вдигаме наздравица с любимия му брестнички мавруд и му пожелаваме с признателност и обич "На многая лета!"

На 22 септември отбелязваме едно от най-знаковите събития в нашата история — обявяването на Независимостта на България.

Пътят за постигането ѝ е дълъг, осеян е с трудности, но той не разколебава нашите упорити и решени на всичко предци, водени от кураж и устрем

Скъпи старозагорци,

Нека с поклон да си спомним за дедите ни и да бъдем достойни продължители на тяхното родолюбиво дело. В ден като днешния не ни остава нищо друго, освен да повторим казаното в Прокламацията за обявяването на независимостта:

"Да живее свободна и независима България! Да живее българският народ!". Честит празник!

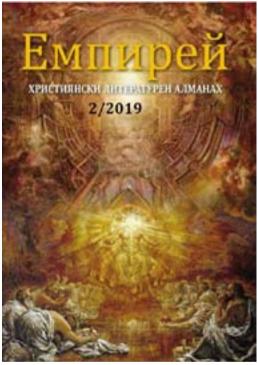
Живко ТОДОРОВ, кмет на Община Стара Загора

ХРИСТИЯНСКИ ЛИТЕРАТУРЕН АЛМАНАХ "ЕМПИРЕЙ"

Иван Д. ХРИСТОВ

За трета поредна година (2018, 2019, 2020) излиза от печат християнския литературен алманах "Емпирей". Той се издава от едноименната Асоциация, създадена за насърчаване на християнското художествено слово. Изданието на годишният алманах се предхожда от ежегоден литературен конкурс за християнска творба — стихотворение, разказ, есе и роман, организиран от Асоциация "Емпирей"-София.

Основна заслуга за алманаха имат ръководителите на Асоциацията - Васил Лазаров и доц. д-р Калин Михайлов, както и техните съмишленици: Маргарит Жеков, доц. д-р Антоанета Николова, Иван Д. Христов, Виктор Макаров и Деана Атанасова. Всички те са обединени от общата кауза да популяризират добрите образци в тази област, давайки и своя принос в християнското художествено творчество.

Появата на Алманаха доказа несъстоятелността на налаганата теза, че през времето на тоталитарния режим, "българската литература е индиферентна спрямо християнския мироглед и християнски художествени творби".

В "Емпирей" са поместени творби на изтъкнати български писатели и поети, живели и творили преди и след 09.09.1944г. – Иван Вазов, Йордан Йовков, Кирил Христов, Йордан Ковачев, Атанас Далчев. Змей Горянин, Фани Попова- Мутафова, Трифон Кунев, Йордан Стубел и други. Накрая на изданието са поместени и кратки биографични данни за участниците в алманаха.

Редакционната колегия на "Емпирей", търси символна връзка между днешното художествено творчество и емблематични от миналото творби с християнска тематика. Така тя прокарва мост между традицията и съвременното литературно мислене.

Въпреки цензурата, през комунистическия режим се появяват силни творби с християнска тематика, свидетелстващи за индивидуален протест срещу налагания атеизъм и комунистическа идеология. Такива са произведенията на творци като Николай Кънчев, Иван Давидков, Борис Христов, Иван Цанев, Марин Георгиев, Първан Стефанов, Деян Енев, Андрей Германов, Иван Теофилов, Димитър Коруджиев, Николай Искъров, Йордан Кръчмаров, Архимандрит Серафим / Алексиеев / и други.

В "Емпирей" най-много присъстват автори с творби на християнска тема, писани след 1989 г. в периода на демократичните промени у нас. Сред тях са имената на Калин Михайлов, Васил Лазаров, Маргарит Жеков, Иван Д. Христов, Румен Стоянов, Иван Вълев, Рада Александрова, Васил Венински, Елена Диварова, Антоанета Николова, Виктор Макаров, Анелия Янковска — Сенгалевич, О. Йоан Карамихалев, Горан Благоев, Антон Баев, Светла Караянева, Рамела Бохосян, Радка Топалова, Мариела Конова, Цвета Михайлова и други.

В третото издание на "Емпирей" /2020 / е отделено повече място за творци свързани с Пловдив и пловдивския край, което според отговорния редактор Калин Михайлов се дължи "на плодотворното сътрудничество" с тях.

В днешните разделни и размирни времена, които преживяваме, литературния алманах "Емпирей" е "утеха и насърчение на разочарованите и обезсърчените, подкрепя споходилите ги житейски превратности, вдъхва вяра, надежда и любов в сърцата им".

Авторите на алманах "Емпирей" са поети и белетристи, които присъстват в него заради своя усет за "пресъздаване на духовната светлина и словото Божие". Той запълва една празна ниша в днешния ни литературен живот и дава отпор на без духовността и нравствения разпад.